

Mottó:

*„S ha az értelmet tekintve igaz az, hogy
egész életünkben abból táplálkozunk,
amit gyermekkorunkban gyűjtöttünk
s az egész élet csak arra való, hogy
a gyermekkori benyomásokat feldolgozzuk,
még inkább igaz az erkölcs szempontjából, hogy
az ember sorsát gyermekkorában eldöntheti.”
(Babits Mihály)*

**Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
Varga Tamás Általános Iskola**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2013.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Az intézményről általában	5.
I.1. Tárgyi feltételek, az oktató-nevelő munka körülményei és fejlesztése	5.
I.2. Személyi feltételek	6.
I.3. A gyermekek	7.
I.4. Külső nevelési tényezők	8.
I.4.1. Gyermekeink családi, társadalmi környezete	8.
I.4.2. Az intézmény kapcsolatai: társadalmi háttér	8.
I.5. Intézményi innováció	9.
II. Az iskola élet- és munkarendje	10.
II.1. Általános munkarend	10.
II.2. Tanulószoba	10.
II.3. Iskolaotthon	10.
II.4. Intézményi szolgáltatások	12.
II.5. Az iskola képzési rendje	12.
II.5.1. A képzés szakaszai, képzési idő, képzés jellemzői	12.
II.5.2. Beiskolázás, osztályba sorolás elvei	13.
II.5.3. Képzési irányok	14.
III. Nevelési program	15.
III.1. Pedagógiai alapelveink	15.
III.1.1. Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása	15.
III.2. Az iskola értékrendje, cél-és feladatrendszere	16.
III.2.1. Az iskola értékrendszere	16.
III.2.2. Az iskolai nevelés célja	17.
III.2.3. A matematikatanítás korszerűsítése, a természettudományi gyakorlat bevezetése	18.
III.2.4. Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások	19.
III.2.5. A célok teljesülésének kritériumai	20.

III.2.6. Tehetséggondozás	20.
III.2.7. Pedagógiai eszközök	21.
III.3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22.
III.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	24.
III.5. Hagyományok	25.
III.5.1. Szervezeti hagyományok az iskolában	25.
III.5.2. Tantárgyi hagyományok	27.
III.5.3. Értékelési hagyományok	28.
III.5.4. Rendezvények	29.
III.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje (SNI, BTMN, tehetséggondozás, tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása)	30.
III.7. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	35.
III.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	37.
III.9. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere	37.
III.10. A szülők, a gyermekek, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	45.
III.11. Egészségnevelési program	47.
III.11.1. A mindennapos iskolai testedzés rendszere iskolánkban	55.
III.11.1.1. A tanulók fizikai állapotának mérése	56.
III.11.2. Drogstratégia	57.
III.12. Környezeti nevelési program	59.
 IV: Helyi tanterv	 65.
 V. A pedagógiai Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések	 74.

Pedagógiai programunk az iskola hagyományainak, értékeinek, pedagógiai gyakorlatának figyelembe vételével, a jelen kihívásainak és jövőbeli céljainknak megfelelően került kialakításra. Módosítását egyrészt a törvényi változások, a 2011. évi CXCV. Törvény, valamint a 110/2012 (VI.4.) A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló Korm. Rendelet alapelveinek, céljainak való megfelelés, másrészt az óvoda, mint szervezeti egység leválása indokolta.

Alapfeladatunk biztosítani a beiskolázási körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyermekek általános műveltségét. E feladatok megvalósításának érdekében intézményünk nyolc évfolyamos általános iskolaként működik.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért nevelő és oktató munkánkat ehhez a helyzethez igazodjuk: megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló gyermekek és tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességűek fejlesztését is.

Célunk a gyermekek egyéni fejlődésmenetének segítése, az egyéni és a közösségi érdekek, célok közötti egyensúly kialakításával.

Pedagógusaink munkájukban törekcszenek a **természeti környezetet megismerő**, abban biztonsággal mozgó, összefüggéseit felismerő gyermekek **nevelésére**, valamint a hátrányokkal érkező tanulók **sikeres továbbtanulását, társadalmi esélyegyenlőségét segítő, a differenciált felzárkóztatás és a tehetséggondozás** feladatait megvalósító nevelő-oktató munkára. Mindez érvényes az intézmény valamennyi nevelő és fejlesztő munkájával kapcsolatos eljárására és folyamatára.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Intézményünk hosszú múltja alatt többször változtak az iskola falai, épületei, de nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni a gyermekeknek!

I. Az intézményről általában

A köznevelési intézmény hivatalos neve: Varga Tamás Általános Iskola

Az intézmény székhelye:

Hódmezővásárhely, Holló utca 36.

Székhelyünk a 2760. hrsz. alatt nyilvántartott, 5780 m² alapterületű ingatlan, rajta három, összesen 1455 m² alapterületű iskolai épülettel.

OM azonosító: 200896

Intézményi egységkód: 058011

Fenntartó neve és székhelye:

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

1055 Budapest

Szalay u. 10-14.

Típusa: általános iskola

Évfolyamok száma: 1-8. évfolyam

Felvehető maximális tanulólétszám: 460 fő

Alaptevékenység:

Köznevelési alapeladatok:

általános iskolai nevelés-oktatás: alsó tagozat,
felső tagozat

pedagógiai szakmai szolgáltatás: pedagógusok képzésének, továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése

többi tanulóval együtt nevelhető-oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása (a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő tanulók esetében)
nappali rendszerű oktatás

I.1. Tárgyi feltételek, az oktató-nevelő munka körülményei és fejlesztése

Az iskola alapterülete kicsi, kihasználtsága nagy. Annak érdekében, hogy az épület, vagy a terembeosztás egyetlen tanulócsoport hozzáférését se korlátozza, figyelünk a korszerűsítés során előállítható lehetőségekre.

A taneszközök (tankönyvek, segédeszközök, demonstrációs és tanulói eszközök) tekintetében célunk annak biztosítása, hogy a tanulók szociális háttérétől függetlenül minden gyermek egyaránt hozzáférjen azok használatához. Iskolánkban már nemcsak a tradicionális (frontális) tanári magyarázathoz szükséges eszközrendszer áll rendelkezésre, hanem jelen vannak az interaktív, foglalkoztató jellegű, differenciálásra, csoportmunkára, kooperativitásra épülő tanuláshoz szükséges taneszközök is.

Technikai eszközök terén az integrációs és kompetencia alapú fejlesztéssel azonosulni tudó iskolánk szem előtt tartja, hogy eszközei között olyanoknak is kell lennie, amelyek csak az iskolában érhetők el a hátrányos helyzetű tanulók számára, és ezek használatát meg is kell tanítanunk nekik. Kép- és hangrögzítő berendezések, számítógép és Internet, oktató programok minden tanuló számára közvetlenül elérhetőek iskolánkban.

A bútorzat esetén is hasonló elv követendő: az integrált nevelést és a kompetencia alapú fejlesztést segítő módszertani elemek variálható, flexibilis bútorzatot kívánnak, melyek pótlása folyamatosan biztosítandó.

Iskolai könyvtárunk alapterülete kicsi, 4000 kötetes állományunk van. Tornatermünk nem szabvány méretű. Tornaszoba segíti a mindennapos testnevelés megvalósítását.

A gyermekek egészségügyi vizsgálatához, ellátásához, orvosi szoba áll rendelkezésükre.

I.2. Személyi feltételek

A feladatok megvalósításához – a várható tanulócsoportok és tanulólétszám alakulását is figyelembe véve a személyi feltételek adottak. A képesítési előírásnak a tantestület tagjai megfelelnek.

A tantestület létszáma: 36 fő

A nevelők önképzése és továbbképzése folyamatos, tervszerű. Feladatkörüket, hatáskörüket a Köznevelési Törvény, az SZMSZ és a munkaköri leírás tartalmazza.

A személyi ellátottság minősége: tantestületünk egésze- akkreditált képzések segítségével- elsajátítja és alkalmazza a differenciált fejlesztés eszköztárát és módszertani kultúráját. Közel a teljes tantestület részesült a kooperatív tanulásszervezés és a tevékenységközpontú nevelés és oktatás, a hatékony együttnevelés, a hatékony tanuló-megismerési technikák és multikulturális képzéseken. Ezek segítségével a hagyományos oktatási formából kilépve, a meglévő ismeretek tevékeny felhasználásával megszerezhető tudás elsajátításához olyan gondolkodási képességek továbbadására váltunk alkalmassá, mint a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai gondolkodás, a logikai gondolkodás, analizálás, szintetizálás, valamint további, a társadalmi integrációt segítő képességek. E képességek fejlesztése készletű pedagógusainkat a megszokottól eltérő tanítás-tanulási folyamatok megvalósítására, a pedagógiai kultúra átalakítására.

Pedagógusaink:

- ismerik és alkalmazzák az egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott módszereket, eszközöket, eljárásokat;
- tudatosan fejlesztik a gyermekek társas kapcsolatait,
- tudatosan fejlesztik a család és az iskola közötti kommunikációt;
- a családot, mint partnert bevonják a gyermekekkel kapcsolatos iskolai döntésekbe, így a szülők partnerek lesznek a nevelési folyamatban.

Az új pedagógiai eszközök, módszertani eljárások elsajátítása, ezek tanórai alkalmazása a tantestület egészére vonatkozó elvárás.

A tanult kompetenciák bevezetésével kapcsolatos módszerek: drámapedagógia, kooperatív oktatás, differenciálás, tevékenységközpontú oktatás, IKT eszközökkel segített oktatás, egyéni fejlesztés- a korszerű oktatási formák gyakorlati alkalmazásának megfelelő tanítási-tanulási környezet biztosítása.

Belső emberi kapcsolatok jellemzői és lehetőségei:

- az intézményvezetés operatív tevékenységet végez annak érdekében, hogy az intézményi dolgozók teljes köre között jó kapcsolatok alakuljanak ki- egymás megbecsülése, tisztelete, team munkában való szakmai együttműködés;

- a különböző intézményi döntéseknél az érdekelt felek mindegyike érveinek számbavétele, konszenzusteremtés gyakorlata;
- lehetőségek biztosítása a pedagógusok, gyermekek, szülők számára, hogy könnyedén találkozhassanak az iskolavezetéssel- „nyitott” vezetői iroda;
- segítségadás a pedagógusok, gyermekek, szülők közötti együttműködéshez- kommunikációs készség fejlesztése;
- határozott törekvés arra, hogy az intézményi döntéseknél lehetőleg minél többen legyenek érdekeltek- a közösség fegyelmező ereje;
- megkülönböztetett támogatás a pedagógiai fejlesztőknek;
- a jelentős erőfeszítéseket végző munkatársak erkölcsi és anyagi kiemelésé- pályázati lehetőségek segítségével;
- a team munkát végzők támogatása, biztatása;
- az intézményvezetés érdekeltsége a pedagógus továbbképzésben- az iskola céljait megvalósítani tudó pedagógusok képzése;
- a sikerekben való közös osztozás- bensőséges iskolai élet elérése.

I.3. A gyermekek

Gyermekeinkről általában

- szeretnek iskolába járni, szeretik a gyermekközösséget;
- igénylik a szeretetet, az egyéni törődést, a személyes kontaktust;
- általában segítőkészek egymással, elfogadják és tolerálják az egyéni különbségeket, az etnikai hovatartozást;
- vannak ötleteik, javaslataik, a közreműködésükkel kialakított belső rendet, szabályokat általában betartják és betartatják;
- többségük nyílt, őszinte, véleményüket bátran elmondják, kritikusak - kevésbé önkritikusak;
- a jogok és kötelességek rendszerében nehezen ismerik fel az egyensúlyt;
- iskolásaink többsége igényes a környezetével szemben, de nem elég aktívak, meggondoltak a jelentkező rongálások, vandalizmus megakadályozásában, az okozott károk megtérítésében, helyreállításában, a felelősség vállalásában;
- iskolásaink tanulmányi munkájukban kevésbé kitartóak, bár feladataiknak igyekeznek megfelelni, de fokozott erőfeszítésekre nehezen rávehetőek;
- gyermekeink szívesen vesznek részt iskolai programokban, szeretnek szórakozni, játszani, mozogni, de szabadidejükben gyakran a könnyű, tartalmatlan időöltést részesítik előnyben;
- otthoni életrendjük, szokásaik, időbeosztásuk sokszor kialakulatlan, rendszeretlen, egészségtelen - összefüggésben a család életminőségével;
- társkapcsolatokban meghatározó a barátság és a segítőkészség, de iskolásaink körében jelen van az agresszivitás, szóhasználatukban a trágárság is;
- tapasztalják a gazdasági és társadalmi különbségeket, az igazságtalanságot, s ennek megfelelően értékítéletükben többnyire az anyagiak dominálnak, válnak mércévé, vonzóvá;
- évről-évre növekszik köztük a magatartási -, beilleszkedési-, tanulási zavarokkal küzdők száma, akik fokozott toleranciát kívánnak a pedagógusoktól és társaktól egyaránt;
- a tanulási, idegrendszeri, beilleszkedési, magatartási zavarokkal intézményünkbe lépő kisgyermekeknek fokozott és többirányú pedagógiai segítségre, iránymutatásra van szükségük;

- s mindig vannak tanulócsoportjainkban olyan tehetséges, jó képességű gyerekek is, akik eredményesen képviselik intézményünket a különböző megméretéseken, a tanulmányi és sportversenyeken.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdők és a hátrányos helyzetű tanulók szakszerű fejlesztésben részesülnek. E segítséget erősíti a kis létszámú csoportokban, vagy egyénileg történő fejlesztés, valamint a kéttanáros modell, melyek eredményeként a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók teljes körű integrációjára törekszünk.

Tanulócsoportjaink összeállításánál az alábbi esélyegyenlőségi szempontokat érvényesítjük:

- intézményünk minden gyermek számára megfelelő pedagógiai feltételeket teremti képességei kibontakoztatásához;
- szegregációmentes oktatásszervezési keretek között folyik a nevelő-oktatómunka, amely garancia arra, hogy intézményünk minden szolgáltatása minden gyermek számára elérhető;
- a gyermekek fejlődésének nyomon követésére épülő fejlesztés folyik, és a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésében elért eredmények mérése alapján történik az intézményi munka hatékonyságának megítélése.

Intézményünkben a jogszabályoknak megfelelően az osztályok kialakításánál a heterogén összetételt érvényesítjük: a tanulócsoportok kialakításánál arra törekszünk, hogy eltérő szociális és kulturális, valamint eltérő tanulási képességű gyermekek kerüljenek egy tanulócsoportba, osztályba.

A tanulási esélyegyenlőség erősítéseként intézményünk középiskolára felkészítő programot működtet a következő szempontok figyelembe vételével:

- évfolyamvesztés nélküli továbbhaladás;
- érettségig adó középiskolában való továbbtanulás;
- hiányzás mérséklése;
- az országos kompetenciaméréseken elért eredmény.

I.4. Külső nevelési tényezők

I.4.1. Gyermekeink családi, társadalmi környezete

Gyermekeink eltérő családi, szociális, kulturális és anyagi háttérrel rendelkeznek, az egyre romló életkörülmények az iskolában is éreztetik hatásukat: a szülők nagy része munkanélküli, sok a veszélyeztetett család és gyermek. Egyre nagyobb az ingyenes, vagy támogatott étkeztetésre, tankönyvellátásra szoruló aránya. Ez a romló családi és társadalmi környezet egyaránt jellemző a magyar és az etnikai kisebbséghez tartozó családokra. Tanulócsoportokon belül egyszerre kell eleget tenni a tehetséges tanulók és a speciális felzárkóztatásra szoruló tanulók igényeinek, illetve a jobb anyagi körülmények és a szegénységi szint alatt élő tanulók elvárásainak.

Fontos a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrálása.

I.4.2. Az intézmény kapcsolatai: társadalmi háttér

Oktatási- nevelési céljaink megvalósítása érdekében nagyon fontos a jó kapcsolat kialakítása a társadalmi környezettel. Szoros, feladatorientált munkakapcsolat jellemzi az intézmény és fenntartója közötti viszonyt.

A pedagógiai szakszolgálatok rendszeresen nyújtanak segítséget a tanulási problémákkal, magatartási zavarokkal, beszédhibával küzdő gyermekeink számára, szakértői vélemény-

nyükkel, javaslatukkal szakmai iránymutatást adva az intézményben folyó fejlesztő munkához.

A Kapcsolat Központ munkatársaival napi kapcsolatban áll mind az intézmény vezetése, mind az ifjúságvédelmi, osztályfőnöki feladatokat ellátó pedagógusok.

Körzeti óvodáinkkal és az óvodapedagógusokkal előremutató, a gyermekek érdekeit, az iskolaválasztást reálisan elősegítő kapcsolatot alakítottunk ki, melynek elemeit továbbra is meg szeretnénk valósítani. Óvodások és szüleik számára is szervezünk programokat - nyitottá téve az iskolát (Óvodás-hét, nyílt tanítási napok, kulturális-, szakmai rendezvények, stb.) az óvoda-iskola átmenet programunk alapján.

A társintézményekkel napi munkakapcsolatban állunk, rendezvényeiken képviseltetjük intézményünket, együttműködünk pályázatok elkészítésében.

Tanulóink zenei műveltségének fejlesztésére a helyi Péczely Attila Alapfokú Művészeti Iskola kihelyezett tagozatai (szolfézs, furulya, hegedű, zongora társastánc, néptánc, színjátszó és kézműves szak) működik intézményünkben.

Fontosnak tartjuk a helyi történelmi egyházak vezetőivel és a hitoktatóival kialakult folyamatos és korrekt együttműködést.

Pályaorientációs munkánk sikere érdekében a város középiskolaival hasznos együttműködést építettünk ki – bemutatóikra, a felkínált rendezvényekre elvisszük tanulóinkat, s meghívjuk iskolánkba a középiskola képviselőit is, akik a felmerülő szülői és tanuló kérdésekre válaszolnak.

A helyi kulturális intézmények rendszeres ifjúsági programjukkal szolgálják gyermekeink művelődését, szórakozását, rendezvényeik rendszeres látogatói vagyunk.

Gyermekeink egészséges életmódra nevelését a városi EVP-vel kooperáló egészségfejlesztési stratégiánkban leírtak alapján tervezzük és végezzük. Egészséges testi fejlődésüket az iskolaorvosi és védőnői szolgálat hatékonyan méri, ellenőrzi, szolgálja.

Rendezvényeinkről, eredményeinkről a helyi média (TV, rádió, újságok) tudósításai-
ból a város nyilvánossága előtt is beszámolunk.

Szakmai kapcsolatot tartunk fent a munkánkat segítő szakmai szervezetekkel. Ezek a TÁMOP nyertes iskolák, Tehetségpontok, pályázati konzorciumi intézetek, Megyei Pedagógiai Intézet.

I.5. Intézményi innováció

A Kompetencia alapú oktatás-egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben TÁMOP 3.1.4. pályázat keretében az eddigieknél is hangsúlyosabbá vált intézményünkben a kompetencia alapú nevelés-oktatás tartalmainak és módszereinek alkalmazása, a befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító oktatás-nevelés eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmazása, az egyenlő hozzáférés biztosítása.

Az Educatio Szolgáltatói kosárba feltöltött jó gyakorlataink:

- Mi van az iskolán túl?
- Platán Hét
- Óvodás Hét
- Ökomanók akcióban

Az Educatio Szolgáltatói kosárba feltöltött innovációk:

- Mestervizsga 8. osztályos tanulóknak
- Múzeumpedagógia- projekt módszer alkalmazása
- Hagyományörzés a nem szakrendszerű oktatás keretében
- Macis projekt- projekt módszer alkalmazása alsó tagozaton
- Kooperatív technikák alkalmazása a nem szakrendszerű oktatásban
- IKT eszközök a matematikaoktatásban - projekt módszer alkalmazása felső tagozaton

- Tevékenységközpontú matematikaoktatás az 1. osztályban
- Szövegértés-szövegalkotás az 5. osztályos kompetencia alapú magyar oktatásban

A pályázat keretében iskolánk az alábbi jó gyakorlatokat adaptálta:

- Táblajátékok
- Önismereti szakkör

II. Az iskola élet- és munkarendje

II.1. Általános munkarend

- A tanév rendjét az érvényes jogszabály szerint szervezzük.
- Az intézmény működésének belső rendjét az évente a nevelőtestület által kialakított munkaterv rögzíti.
- Az iskola a szülők írásbeli kérésére reggeli ügyeletet szervez 6³⁰-tól. A tanítás 8⁰⁰ órakor kezdődik. Kivételesen 0. óra is szervezhető, amennyiben az órarend összeállítása azt úgy kívánja, és amennyiben a szülői szervezet hozzájárul.
- A délelőtti és délutáni tanítási időszakban oly módon szervezzük meg a nevelést, oktatást, hogy a foglalkozások legalább 16 óráig tartsanak, továbbá 17 óráig, ill. amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben gondoskodunk a tanulók felügyeletéről.
- A napi intézményi rend szabályait a házirend tartalmazza
- Az intézményben 5 napos tanítási hetekkel dolgozunk
- Az iskolai szorgalmi év szeptember elsejétől június közepéig tart az aktuális tanév rendjéről szóló rendelet alapján. Az első félév január közepéig tart, melyet félévi nevelőtestületi értekezlettel zárunk. A tanév utolsó hetében év végi nevelőtestületi értekezletet tartunk (osztályozó értekezlet). Az éves intézményi munkát a tanévzáró értekezleten foglaljuk össze, értékeljük.
- A tanév előkészítésére augusztus utolsó hetében, ill. a tanévnyitó értekezleten kerül sor.
- Az iskola 5 tanítás nélküli munkanapjának a felhasználásáról a vezetőség és a DÖK javaslata alapján a nevelőtestület dönt.

II.2. Tanulószo

Az 5-8. osztályokban tanulószo működik 13⁰⁰ órától 16⁰⁰ óráig.

A tízórai elfogyasztása az 1. és 2. szünetben történik az iskola ebédlőjében. Az ebédeltetés folyamatosan zajlik 12.00 - 14.00 óra között a nevelők vezetésével.

Munkarend:

- ebéd;
- játék, levegőzés;
- 14.00 -15.00 óráig tanulmányi foglalkozás;
(szükség szerint meghosszabbítható)
- 15.00 -16.00 óráig szabadidős foglalkozás;
- 16.00 -17.00 óráig ügyelet.

II. 3. Iskolaotthon

Az egész napos iskola bevezetéséig, kifutó rendszerben az intézmény 1-4. évfolyamon iskolaotthonos oktatást szervez.

- A tanulás teljes egészében az iskolában folyik, otthon a tanulónak már nem kell iskolai feladataival foglalkozni. Nem kell naponta a táskát cipelni, nem marad otthon az iskolai felszerelés.
- Lehetővé teszi a tanítási folyamat hatékonyabb szervezését.
- Jobb lehetőséget biztosít a tanultak begyakorlására, hiszen az, az iskolai program keretében, a tanítók irányításával történik, és ott helyben azonnal megtörténik a gyakorlás értékelése is.
- A szabad idő foglalkozások is szervezettek (felkészülés az ünnepekre, kézműves és sportfoglalkozások, irodalmi műsorok, játékok, stb.)

Iskolaotthonos órarend tervezet:

1-2. évfolyam

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	magyar	matematika	magyar	matematika	magyar
9.00-9.45	magyar	környezet- ismeret	magyar	önálló tanulás	ének
10.00-10.45	önálló tanulás	önálló tanulás	önálló tanulás	magyar	matematika
11.00-11.45	matematika	magyar	matematika	magyar	testnevelés
12.00-12.45	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás
13.00-13.45	testnevelés	önálló tanulás	erkölcstan	technika	önálló tanulás
14.00-14.45	önálló tanulás	testnevelés	önálló tanulás	testnevelés	rajz
15.00-15.45	ének	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	testnevelés	rajz

3-4. évfolyam

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	magyar	matematika	magyar	matematika	magyar
9.00-9.45	magyar	magyar	idegennyelv	önálló tanulás	idegennyelv
10.00-10.45	önálló tanulás	magyar	önálló tanulás	magyar	önálló tanulás
11.00-11.45	matematika	önálló tanulás	matematika	környezet- ismeret	matematika
12.00-12.45	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás	szabad foglal- kozás

13.00-13.45	idegennyelv	önálló tanulás	testnevelés	technika	ének
14.00-14.45	erkölcstan	környezet- ismeret	önálló tanulás	testnevelés	rajz
15.00-15.45	testnevelés	testnevelés	ének	testnevelés	rajz

Az önálló tanulás természetesen tanítói irányítással történik. A szabad foglalkozás meghatározott éves munkaterv szerint készségfejlesztést foglal magába.

II.4. Intézményi szolgáltatások

Iskolánkban négyezer kötetes könyvtár működik, mely tanítási időben a diákok és a pedagógusok rendelkezésére áll. Kölcsönzés a könyvtáros tanár által megadott időpontban zajlik minden nap.

Az iskolai sporttevékenységet a Diák Sportkör szervezi, koordinálja. Az DSK-nak tagja az iskola valamennyi tanulója.

2013-2014. tanévtől az 1. és 5. évfolyamon felmenő rendszerben szülői igények felmérése alapján a tanulók hittan vagy erkölcstan órán vesznek részt.

A többi évfolyam számára továbbra is biztosítjuk a hittanoktatást igény szerinti hitoktató vezetésével az intézmény épületében.

A Péczely Attila Művészeti Iskola kihelyezett néptánc, társastánc, képzőművész, színjátó, zongora, furulya és hegedű tagozatot működtet iskolánkban, ahol a hangszeres oktatás mellett szolfézskepzést is kapnak a tanulók.

Az iskola képesség-kibontakozató és integrációs felkészítést végez. A tanórán kívüli foglalkozások skálája széles, tartalmát a szülői és tanulói igények, számát a rendelkezésre álló órakeret határozza meg.

A tanulók és a szülők élhetnek a konzultációs lehetőségekkel, melyet pedagógusaink nyújtanak.

A tanulókat felkészítjük tanulmányi-és sportversenyekre.

Szociális típusú szolgáltatások:

- étkeztetés, térítési díj ellenében;
- reggeli-délutáni ügyelet;
- egészségügyi vizsgálatok.

II.5. Az iskola képzési rendje

II.5.1. A képzés szakaszai, képzési idő, képzés jellemzői

Képzési irányok

A Varga Tamás Általános Iskolában alapfokú általános képzés folyik 1-8 évfolyamon. Jelenleg évfolyamonként 2 párhuzamos, összesen 16 osztállyal dolgozunk.

A felvétel és átvétel rendje

- A Nkt. 50.§ (6) alapján köteles intézményünk felvenni azt a tanköteles korú gyermeket, akinek lakóhelye ennek hiányában tartózkodási helye az iskola körzetében van.

Jelentkezés elutasítása esetén a szülő a Nkt. 37 § (2) (3) alapján a készhez vételtől számított 15 napon belül kérelmet nyújthat be Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tankerületi Igazgatójához.

- További felvétel esetén előnyt élveznek a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, a sajátos nevelési igényű tanulók, ill. a különleges helyzetű tanulók.

- Különleges helyzetű tanulók:

- szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő
- testvére az intézmény tanulója
- munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye iskolánk körzetében található
- a tanuló lakóhelyétől intézményünk egy km-en belül található

- Ha a megadott sorrend szerint az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudjuk teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján kell dönteni.

Iskolaváltási kérelmét a szülőnek a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Hódmezővásárhelyi Tankerületének igazgatójához kell eljuttatni az alábbi tartalommal:

- a gyermek által jelenleg látogatott intézmény, osztály
- a gyermek számára kiválasztott közoktatási intézmény megjelölése
- iskolaváltási szándék indoklása

Csatolva a szülők és gyermekük lakcímet igazoló hatósági igazolványa fénymásolt változatát.

A kérelmet a tankerületen belüli intézménybe járó gyermek esetén a gyermek által aktuálisan látogatott intézményben, a tankerületen kívülről érkező gyermekek esetében az átiratkozási célként megjelölt intézményben kell leadniuk.

II.5.2. Beiskolázás, osztályba sorolás elvei

Beiskolázási területünkhöz a fenntartó által meghatározott körzetben élő tanulók tartoznak. A gyermekek osztályba sorolásánál a szülők, tanítók véleményének kikérése után a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók azonos arányainak megtartásával dönt az iskolavezetés.

Csoportbontás és csoportképzés szempontjai az iskolában

Mivel kiemelten kezeljük a magyar nyelvi és matematika szilárd alapkészségeinek a létrehozását, ötödik évfolyamtól e tantárgyakat a lehetőségek függvényében nem osztálykeretben, hanem csoportban tanulják diákjaink. Feltétlenül érvényesülnie kell a csoportok közötti átjárhatóság elvének és a heterogenitásnak, így évfolyamonkénti integrációt valósíthatunk meg.

Az alapszintű idegennyelv-oktatás 4. évfolyamtól csoportbontásban valósul meg, hiszen a beszédközpontú tanítás csak így alkalmazható hatékonyan.

A matematikaoktatás kiemelt fontosságát bizonyítja, hogy minden évfolyamon a választható órakeret terhére plusz egy órát biztosítunk. A problémamegoldó gondolkodás tudatos fejlesztésére való törekvéssel a magyar pedagógiában Varga Tamás iskolateremtő és azóta elterjedt matematika- módszertani tevékenységében találkozhatunk először az 1970-es évek elején. Legfontosabb módszertani alapelvünk a valóságon alapuló, cselekvő tapasztalatszerzésből kiinduló tanulás.

Mindezzel együtt jár az eszközök sokszínű és sokrétű használata. Fedezze fel a kisgyerek, hogy körülötte minden matematika. Olvasson az őt körülvevő világból, és annak változásaiból. Jelenítse meg, modellezze gondolatait, hogy jobban megértse a valóságot. A tanulók állandó és alkalmi eszközökkel dolgoznak. Eszköz lehet bármi, amellyel matematikai problémát tudunk megjeleníteni. A gyerekek felszerelése tervezett, és folyton kéznél van. Külön gondot fordítunk az eszközök használatának megtanítására.

Az alapképzést kiegészítő választható foglalkozások besorolási szempontjai az iskolában

Igen fontosnak tartjuk a felzárkóztató foglalkozásokat. Minden esetben a pedagógus javasolja azt, hogy melyik diákjának, mely tantárgyból látja szükségesnek a korrepetálást.

A gyermekek érdeklődése alapján olyan foglalkozások szervezhetők, melyek minden esetben részvételi szándék alapján indulnak.

Működő tehetséggörök:

- Kis tenger-ÉSZ matematika tehetséggör (4-5. évfolyam);
- Nagy tenger-ÉSZ matematika tehetséggör (6-7. évfolyam);
- Kincskereső tehetséggör (5-6-7. évfolyam);
- Mi világunk Természettudományos tehetséggör (7. évfolyam);
- barANGOLunk tehetséggör (4-5., 6-7. évfolyam);
- Történelem tehetséggör (5. és 6. évfolyam).

II.5.3. A képzés szakaszai

- Alsó tagozat: 1-4. évfolyam
- Felső tagozat: 5-8. évfolyam

1-4. évfolyamon a tanítók választása alapján, az iskolavezetés egyetértésével nagy felmenő rendszer működik. Elvünk az, hogy a pedagógus választását tiszteletben tartsuk, emellett figyelemmel kell lennünk az intézményi érdekekre is.

Az alkalmazott módszert a tanító választja meg.

Az 1-4. évfolyam alapvető feladata:

- Írás, olvasás megtanítása, eszközszintre emelése.
- Számolás, bővülő számkörben, alpműveletek elsajátítása.
- Alapvető jártasságok, készségek kialakítása.
- Kompetenciák fejlesztése.

Osztálytanítók vezetnek az osztályokat. Az idegen nyelv és testnevelés tantárgyakat szaktanárok oktatják.

Az 5-8. évfolyam alapvető feladata:

- A tanulás technikájának, az ismeretek visszaadásának kiemelt kezelése.
- Lényegkiemelő képesség, összefüggéslátás fejlesztése.
- Sikeres pályaválasztás előkészítése.
- Kompetenciák fejlesztése.

Szakrendszerű oktatás

Ötödik osztálytól szaktanári rendszerben folyik az oktatás. Törekednünk kell arra, hogy ugyanaz a pedagógus tanítsa a szaktárgyat 8. osztály végéig, hiszen a folyamatosság így biztosított igazán.

III. Nevelési program

III. 1. Pedagógiai alapelveink

II.1.1. Iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása

Az iskola működése nem egyszerűsíthető le a tanítás-tanulás folyamatára. Az intézményünkben tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni:

- Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.
- Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg és testileg** egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.
- Tudatában vagyunk annak, hogy munkánk során a különböző törvényszerűségek (biológiai, fiziológiai, pszichológia, társadalmi) együttesen hatnak, vagyis a **komplexitás elve** érvényesül.
- Mindezen feladatok megvalósítása csak az **életkori és az egyéni sajátosságok** figyelembe vételével történhet, vagyis a tanulók fejlődését mindenkor a maguk fejlettségi fokához mérten kell biztosítani.
- A pedagógiai tevékenység folyamatában biztosítani kell a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését (kísérletek, tanulmányi séták, kirándulások) a **tapasztalatszerzés elve** alapján.
- Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat.
- Ennek keretében a **bizalom elve** alapján a pedagógusok tiszteletben tartják a tanuló személyiségét, megértést tanúsítanak iránta.
- Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban.
- Diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük.
- A **következetesség elvét** követve igényes, határozott, reális és tudatos követelményeket támasztunk a tanulókkal szemben.
- A pedagógiai tevékenységben vezető, **irányító szerepe van a pedagógusnak.**
- A tanulók különböző közösségek tagjai: a szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb közösség (társadalom) hatásrendszere biztosít lehetőséget a tanulók **önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének** kibontakozásához.
- Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat, lehet vágyuk, kívánságuk, véleményük, miközben a **normakövetés motiváltsága** is teljesül.
- Kialakítjuk az önálló ismeretszerzéshez, önművelődéshez és a továbbtanuláshoz szükséges képességeket, készségeket, melyekhez **kompetencia alapú fejlesztést** használunk.
- A nevelés területén **megfelelő szokásrendszert**, életvitelt, viselkedési formát alakítunk ki- pótolva az otthonról hozott hiányosságokat és tiszteletbe tartva a családi tradíciókat.

- A **tanulók önállóságának** előtérbe helyezésével fejlesztjük, erősítjük az osztályközösségeket.
- Az emberismeret és önismereti képességek kialakításánál hozzájárulunk az **identitástudat** és társas kapcsolat kialakításához.
- **Toleráns**, a másságot figyelembe vevő személyiséget fejlesztünk.
- Az írás, olvasás, szövegszerkesztés, helyes beszédkésztség fejlesztését fokozzuk minden tantárgy óráján a legkorszerűbb lehetőségek pl. IKT eszközök felhasználásával, oktatóprogramokkal.
- Az osztályok kialakításánál figyelembe vesszük az **esélyegyenlőségi szempontokat**, a tanulók egyéni képességeit, és ebből kiindulva határozzuk meg a differenciálást, a feldolgozás módját és a tanítási módszereket.
- Az iskola színtere kell, hogy legyen a **tehetséggondozásnak** a meglévő programok továbbfejlesztésének segítségével.
- A tanórán kívüli foglalkozások a képességek fejlesztésén túl jelentsenek sikerélményt a tanulóknak és legyenek örömforrások a tanulók és a pedagógusok számára.
- A nevelési és oktatási feladataink között hangsúlyt kap a szülőkkal való **együttműködés** és a tanulók felkészítése a családi életre.
- Tantestületünk azonosul az **esélyegyenlőség szellemiségével**, elvárásaival.
- A nevelőtestület **szakmai műhelyként** is működik a projektek, fejlesztő programok kapcsán.

Ennek keretében:

- a gyermek személyiségét tiszteletben tartjuk;
- a gyermekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe;
- a gyermekek egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük;
- gyermekeink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük;
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban;
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - gyermek és gyermek;
 - gyermek és nevelő;
 - szülő és nevelő;
 - nevelő és nevelő között.

III. 2. Az iskola értékrendje, cél-és feladatrendszere

III. 2. 1. Az iskola értékrendszere

A fenti pedagógiai alapelveknek megfelelően a Varga Tamás Általános Iskola nevelőtestülete fontos feladatának tekintette, hogy megalkossa az intézmény „emberképét”. A munka során választ kerestünk arra, milyen értékekkel fölvertezt gyermekeket képez intézményünk, mely alapvető értékeket kell sajátjaként közvetíteni minden pedagógusunknak.

Az intézmény nevelőtestülete konszenzussal az alábbi értékek prioritását fogalmazta meg:

- személyiségközpontúság;
- a munka- és teljesítmény tisztelete;
- az élet- és egészség tisztelete;

- a nemzeti, kulturális értékek tisztelete;
- felelősség önmagunk és mások iránt.

Az értékek az egész napos nevelésben azon legfontosabbnak tartott, pozitívnak ítélt tartalmakra, tulajdonságokra, magatartásjegyekre, viszonyulásokra, tevékenységekre vonatkoznak, amelyek iskolánk életében is tetten érhetőek és fejleszthetőek:

- masszázs-kezelés;
- szociális érzékenység;
- autonómia;
- együttműködés képessége;
- tolerancia;
- hiteles személyiség, igényesség;
- érzelmi stabilitás;
- önkontroll;
- alkotó munka, alkalmazható tudás;
- önművelés, élethosszig tartó tanulás igénye;
- kommunikációs készségek;
- egyéni fejlesztés igénye;
- szociális magatartás, kreativitás;
- a család;
- identitástudat.

III. 2. 2. Az iskolai nevelés célja

A kiemelt értékek megfelelő célok elérésével hozhatók létre. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka során törekednünk kell arra, hogy a kitűzött céljaink minél teljesebb mértékben megvalósuljanak. Az iskola felelősséggel tartozik a társadalomnak, és pedagógusként legfőbb célunk, hogy elősegítsük a tanulók személyiségének mind teljesebb körű kibontakozását. Úgy véljük, az iskolai munka valamennyi színterén a következő célok elérése az elsődleges:

Személyközpontúság eléréséhez vezető célok

- Értelem kiművelése
- Érzelmek fejlesztésének segítése
- Önállóság kialakítása
- Önismeret fejlesztése
- Egyéni képességek figyelembevétele
- Együttműködési készség fejlesztése
- Kommunikációs készség fejlesztése

A munka és teljesítmény tiszteletére vezető célok

- Tanulási életprogram fejlődésének segítése
- Igényességre nevelés
- Fegyelemre nevelés
- Rendszerességre, következetességre nevelés
- Motiváltság kialakítása
- Aktivitás hangsúlyossága

Az élet- és egészség tiszteletére vezető célok

- Egészséges életmódra nevelés
- Higiénés szokások kialakítása
- Igény kialakítása a mozgásra, test-lelki egészségre

- Környezet- és természetvédelmi nevelés
- Népszokások, hagyományok tisztelete, ismerete

A nemzeti, kulturális értékek tiszteletére vezető célok

- Olvasásra nevelés
- Tolerancia fejlesztése
- Történelmi múltunk, őseink tisztelete

Felelősség önmagunk és mások iránt

- Egyéni vélemény és tett vállalása
- Saját és mások jogainak ismerete, tisztelete
- Megbízhatóságra nevelés
- Becsületességre nevelés
- Segítő életmódra nevelés

További célok:

- A társadalmi beilleszkedés segítése
- A szociokulturális hátrányok csökkentése
- A nemzeti kultúra közvetítése
- A tapasztalati, gyakorlatorientált tanítás
- A tehetséggondozás
- A kompetencia alapú oktatás befogadtatása
- Módszertani kultúra-váltás

III. 2. 3. A matematikatanítás korszerűsítése, a természettudományi gyakorlat bevezetése

Célok:

Az ismeretátadás helyett a képességek fejlesztésére kívánjuk helyezni a hangsúlyt. Képessé kívánjuk tenni tanulóinkat az érvelő bizonyító és az elemző szövegalkotásra, a gyakorlat-közeli, életszerű helyzetekben szükséges matematikai, természettudományos eszköztudás alkalmazására.

A **Varga Tamás – féle matematikatanítási módszer** további alkalmazása és a kompetencia alapú oktatás hangsúlyosabbá tétele, olyan tananyag szervezési és módszertani megoldások keresésével, amelyek alkalmazása lehetővé teszi, hogy a tanulókat bevonjuk a tudás- és készségelsajátítási folyamatba. A játék és az eszközhasználat, a megfelelő tanulási környezet kialakítása, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása dominálja a folyamatokat. Megtérítjük a lehetőséget arra, hogy a tanulók saját tanulási tevékenységüket felidézzék, reflektáljanak rá.

Konkrét tárgyi tevékenységből eredő tapasztalatokra építeni a gondolkodási műveleteket. A kisgyerek a saját gondolati tevékenységét a maga elé vetített tárgyi tevékenységben tudatosíthatja, értheti meg. El szeretnénk érni, hogy az ismeretszerző tanulónak jól használható emléke, képe lenne minden fontos matematikai fogalomról, aminek a felidézése egyrészt segítené a feladatmegoldásban, másrészt lehetővé tenné az új fogalmak ráépülését.

A **természettudományi gyakorlat** tantárgy bevezetésével célunk a biológia, fizika, kémia, természetföldrajz körébe tartozó természeti jelenségek vizsgálata közvetlen tapasztalatszerzéssel, ezzel az ismeretek alaposabb megértése, elmélyítése, valamint az érzelmi beállítódás, motiváció formálása.

A cselekvő tapasztalatszerzésen alapuló tanulás időigényes, ez indokolja az 1-8 évfolyamon a **heti 1 többlet matematika** óra bevezetését. A kooperatív tanulási módszerek alkalmazása, a kísérletezés módszere, a terepgyakorlatok, a tanulókkal való differenciált foglalkozás indokolja az 5-8 évfolyamon a **természettudományos gyakorlat** tárgy bevezetését, az osztályok csoportokra bontását.

Módszerek, alapelvek

- A valóságon alapuló cselekvő tapasztalatszerzésből kiinduló tanulás
- A környező valóság vizsgálata
- Terepgyakorlat
- Kutatás
- Felfedezés
- Emlék, emlékkép
- Sokféle érzékelés
- Eszközök használata
- Egységes és széles alapozás mind a hétköznapi problémák megoldásához, mind a matematika magasabb szinten történő alkalmazásához
- Az absztrakció megtervezése (induktív tanulás)
- A tévedés szabadsága, vita
- Lehetőség az egyéni megoldásokra, ezek értékelése
- A tanár és diák munkatárs
- Örömteli tanulás

Matematikai kompetencián értjük a matematikai tantárgyi ismereteket, a matematikaspecifikus készségek és képességek, valamint motívumok és attitűdök együttesét, azaz:

- Készségek - számlálás, számolás, becslés
- Gondolkodási képességek –rendszerezés, deduktív és induktív következtetés
- Kommunikációs képességek – relációszókincs, szövegértés, térlátás
- Tudásszerző képességek – problémaérzékenység, megoldás, metakogníció
- Tanulási képességek – figyelem, emlékezet

Értékelés:

Belső, formatív: A tanulót önmagához méri, saját fejlődési folyamatában ad visszajelzést, visszacsatol a tanulóhoz és a tanárhoz, azonosítja a hibákat a megoldási módok, a javítás céljából

Külső, diagnosztikus mérés: Funkciója bemenetkor a tervezés segítése, a tanítás folyamatában az adaptáció, a tesztelés végén pedig az innováció segítése

Szummatív: Egy tanulási szakasz végén regisztrálja az eredményt

III. 2. 4. Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások

A tartalom-független kompetenciák (nem köthetők tantárgyakhoz, műveltségi területekhez) fejlesztését is – úgymint a tanulás tanulása, szervezése, az együttműködés képessége, az önállóság, a projektek, kritikus gondolkodás - igyekszünk órákon megvalósítani

Annak érdekében, hogy tanulóink **önmaguk és mások iránt felelősséget érezzenek**, erősíteni kell a DÖK munkáját, felhasználni a gyermekközösségek személyiségformáló erejét. Ezen a téren fokozottan előtérbe kerül a tanulószoba munkája is.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

- Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	- Követelés - Gyakoroltatás - Segítségadás - Ellenőrzés - Ösztönzés	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés - Ellenőrzés - Ösztönzés
2. Magatartási modellek, bemutatása, közvetítése	- Elbeszélés - Tények és jelenségek bemutatása - A nevelő személyes példamutatása	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	- Magyarázat, beszélgetés - A tanulók önálló elemző munkája	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - Vita

III. 2. 5. A célok teljesülésének kritériumai

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak legalább a 90 %-a a 8. évfolyam végén:

- minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek (természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink többsége a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg a helyi tantervben megfogalmazott követelményeknek);
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen;
- ismeri és betartja a kulturált viselkedéshez, az emberi kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés – és magatartásformákat.

A kitűzött célokat akkor értékelhetjük teljesítettnek, amennyiben a megvalósításukhoz rendelt tevékenység és feladatrendszer legalább 90 %-ban végrehajtottuk.

A végrehajtás ellenőrzése és értékelése az iskola vezetőségének feladata, melybe a munkaközösség-vezetőket is bevonja.

A teljesültség felülvizsgálata a tanévzáró értekezleten történik évente.

III. 2. 6. Tehetséggondozás

Az intézményünkben megszervezett tehetséggondozó program célja olyan egyéni fejlesztési program kidolgozása és kipróbálása, mely a tanulóink egyéni adottságainak, képességeinek fel-

derítésére, a kallódó tehetségek felkarolására, kibontakoztatására épít, a leghatékonyabb pályaválasztást segíti, szükség esetén a tehetséges tanuló továbbadását koordinálja a megfelelő fejlesztés érdekében.

Ennek érdekében történik:

- a tehetségek felismerése, azonosítása kidolgozott protokoll alapján, komplex és személyre szóló, hatékony fejlesztése, gondozása (tehetségkörök, hétvégi programok, táborok);
- tehetség-tanácsadás
- kapcsolati rendszer működtetése
- az esélykülönbségek mérséklődése, a tanulók egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtése a tehetséggondozás területén is;
- kialakított modellek, valamint jó gyakorlatok megismerése és terjesztése;
- aktivitásra épülő tanulmányi versenyek szakmai anyagának, értékelési rendszerének kidolgozása, megvalósítása;
- partneri viszony kialakítása a szülőkkel;
- tehetségpontokkal való kapcsolat kiépítése;
- végső soron az oktatás minőségének javítása.

III. 2. 7. Pedagógiai eszközök

A célok teljesülésekor gondot fordítunk a dokumentáltságra, valamint arra, hogy a célok mérhetőek, időben tervezettek, a teljesülések ellenőrizhetőek legyenek.

A pedagógiai eszközök megválasztásában az óvoda-iskola átmenetnél az alábbiakra figyelünk:

- óvodai szokásrendszer figyelembe vétele;
- tanulóhoz való személyes kötődés kialakítása;
- közös tervezett és szervezett tevékenységek;
- minden iskolai tevékenységet szőjön át a játék, a játékoság;
- a szülő-pedagógus együttműködés a gyermek iránti szeretethordozó.

Az iskola nevelési eszközrendszere:

- személyes és csoportos kommunikáció;
- pozitív pszichológiai hatás;
- tesztek, korszerű mérőeszközök;
- modellnyújtás;
- szerepjáték, modellezés;
- önismereti tréning;
- mentálhigiénés program;
- egészségnevelő interaktív projektek;
- kommunikációs programcsomag;
- a közoktatási törvénybeli jogok és köteleességek rendszere;
- az iskola értékelési és ellenőrzési rendszere;
- a kulturális másság elismerése és vállalása;
- az interkulturális nevelés társadalmi integrációt segítő hatása;
- közösségi programok;
- a multimédia lehetőségei;
- az iskola nyitottsága;
- a módszerekben és tartalmakban megújuló tantárgyi rendszer személyiségformáló ereje;

- az iskola azonos értékű és életesélyt nyújtó teljes programja a tanítás-tanulás-szabadidő komplexitásával;
- a szociális és kulturális hátrányok kompenzálására kínált lehetőségek;
- a szülőkkel való kapcsolattartás formái;
- kisebbségi önkormányzattal vagy civil szervezettel való együttműködés;
- konzultációk az iskola segítő partnereivel.

III. 3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskolai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén

A nevelők személyiségfejlesztését segítő attitűdök:

- a hatékonyabb nevelni tudás képességének elsajátítása;
- együttműködésre kész kapcsolat építése a tanulókkal, egymással, szülőkkel;
- a hagyományostól alaposabb, korszerűbb felkészülés a foglalkozásokra;
- ötleteli és gyermekcentrikus magatartás;
- a szeretet, törődés együttes megélése a mindennapi pedagógiai munka során;
- pedagógiai kihívásoknak való megfelelés;
- legyenek nyitottak az eredményességet növelő módszertani lehetőségek iránt;
- ériék el, hogy az iskola a gyermek számára egy belső biztonságot nyújtó társas élet színtere legyen;
- találják meg a fejlesztés speciális lehetőségeit;
- töltsenek be a tanulói személyiségformálásban folyamatos fejlesztő funkciót;
- legyenek edukátorok- oktató, ismeretátadó funkciót töltsenek be és legyenek képesek a gyermek megterhelés- és konfliktustűrő képességének, problémamegoldó kapacitásának, személyisége erejének és épségének növelésére;
- mentálhigiénés közérzet;
- a team munka lélektani ereje;
- az intézményi pszichés légkör.

A pedagógus tudásával és példamutató életével ad maradandó értéket. A nevelőtestület tudjon azonosulni a fentiekben leírt, a klientúra elvárásaira épülő/a klientúra elvárásaihoz alkalmazkodó követelményekkel.

Pedagógiai munkánk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségüknek fejlődése, fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy az oktatás, a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység egyéb fóruma is.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat már beépítettük az iskola érték és cél-rendszerébe, illetve az erre épülő feladat- és tevékenység rendszerünkbe.

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk. A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújt-

tott teljesítményéhez. E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az 5-8. évfolyamon magyar nyelv és irodalom, a matematika tanítása, illetve a 4-8. évfolyamon az idegen nyelvek oktatása az osztálytól eltérő csoportban folyik, párhuzamos évfolyam esetén három csoportban, heterogén csoportokban.

A sajátos nevelési igényű tanulók (ép intellektusú pszichés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott) hiányzó vagy sérült funkcióinak helyreállítása, újak kialakítása a cél úgy, hogy a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében megtörténjen. Feladat a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása, a szükséges és speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása. Elengedhetetlen az egyéni sikereteket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus közreműködésével az integrált oktatás keretein belül a tanítási órába beépül a fejlesztő tevékenység, melyet folyamatos konzultáció követ.

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Az iskolai élet kezdő szakasza meghatározó jelentőségű a gyermek személyiségének fejlődésében, intellektuális és erkölcsi-közösségi tulajdonságainak alakulásában, az intézményhez, társaihoz és önmagához fűződő viszonyának formálódásában.

Az óvodai és az iskolai élet közötti átmenetet az első hetekben kötetlen napirenddel, közösségi életével, különböző foglalkozási típusaival kompenzálja a tanítók közössége. Az óvodai szokásrendszer továbbfejlesztésével alakítják ki a helyes napirendet. A közös tevékenység során formálják a pedagógusok a közösségi szellemet, miközben az óvodai játékba integrált pedagógiai törekvéseket, célokat átvezetik az iskolai élet gyermekbarát szabályrendszere szerinti működésbe.

A szándékos nevelés, vagyis a tanulói személyiségfejlesztés a nevelő-oktató munka egészét magába foglaló pedagógiai tevékenység. Az iskolai nevelés feladata az iskolai élet valamennyi megnyilvánulásában, az iskola szellemének minden készítésében, valamennyi tantárgyban érvényesítendő, valamennyi tantervben megfogalmazandóak.

A személyiségfejlesztés elsődleges feladata a fejlődés belső energiaforrásának, vagyis a kognitív motívumrendszer fejlődésének, fenntartásának, valamint a kognitív képességrendszer fejlődésének segítése.

A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladata: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

A tanulók értelmi nevelése.

Feladata: Tanulási motívumok fejlesztése. Kognitív képességek fejlesztése, rendszerük kialakítása. Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladata: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladata: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

A tanulók akarati nevelése.

Feladata: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

A tanulók nemzeti nevelése.

Feladata: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

A tanulók állampolgári nevelése.

Feladata: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

A tanulók munkára nevelése.

Feladata: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. Alkotóképesség fejlesztése.

A tanulók egészséges életmódra nevelése.

Feladata: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása

A másság elfogadása, konfliktuskezelés, kulturált egymás mellett élés igényének kialakítása.

Feladat: A tanulók legyenek nyitottak, megértők, befogadóak a különböző kultúrák, vallások, szokások, az etnikum irányában. A roma tanulók vállalják identitásukat, ápolják hagyományaikat, nyelvüket, értékeik megőrzésében felelősséggel munkálkodjanak.

A másság elfogadása nyilvánuljon meg a beteg, sérült, fogyatékos emberek elfogadásában, az irántuk tanúsított segítőkész magatartásukban, hiszen iskolánkban sajátos nevelési igényű, tanulási-, beilleszkedési-, magatartási zavarral küzdő tanulók is tanulnak.

A nyelvtanulás kapcsán is ismerjenek meg más népeket, országokat, gyakorolják a másság elfogadását.

Szerezzenek tapasztalatokat a kulturált egymás mellett élésre, a környezetében előforduló konfliktusok emberi, etikus megoldására - szűkebb és tágabb környezetük fokozatos megismerésével párhuzamosan.

A tanulók segítő életmódra nevelése.

Feladata: A szociális kompetencia komponenskészletének gyarapítása, pozitív egyéni értékrend és képességrendszer kiépülése, kreativitás segítése. A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szocializáció alapvető szabályait, hogy megértsék a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét, jelentőségét.

III. 4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az intézményben működő közösségek közül ki kell emelni a pedagógusok és a gyermekek, valamint a csoportok és osztályok közösségét. A gyermekek közösségben, illetve közösség által

történő nevelésének megszervezése, irányítása intézményünk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Különösen fontosnak tartjuk az alábbi feladatokat és megvalósításukat:

A gyermekek aktív részvétele a nevelői irányítással **tudatosan tervezett** tevékenységben.

- A csoportfoglalkozások, a tantárgyi órák és szakkörök anyagába beépített hon- és népismeret elősegíti a tanulók természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolatának kialakítást.
- Kirándulások során a csoport tagjai vegyék észre és hívják fel egymás figyelmét a természet szépségeire; a múzeumokban, várakban, kiállításokon, színházi előadásokon a kulturált viselkedésre.
- Ahhoz, hogy a gyermekek nyitottak és megértők legyenek a különböző szokások, kultúrák és másság iránt, megismertetjük őket a szomszédos népek szokásaival, életmódjával.

A gyermekek összehangolt tevékenysége a kitűzött cél eléréséért, illetve azon képesség kialakítása, hogy az elvégzett munkát értékelni tudják.

- A diákönkormányzat és a szülői munkaközösség szervezésében olyan rendezvények, gyűjtőakciók lebonyolítása (pl. hulladékgyűjtés), amelyek bevétele az iskola értékeinek (pl. könyvtár, sportkör) gyarapítását szolgálja.
- A csoportterem, az osztályterem, az iskola, az udvar szépítése, értékeinek megóvása.

A tanulói közösségek irányításakor a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az **életkorral változó** közösségi magatartáshoz.

- A kommunikációs kultúra fejlesztését szolgálja a tanulói véleménynyilvánítás azon formája, amelynek keretében a tanuló értékeli önmaga és társai teljesítményét; érvel önmaga igaza mellett, megvédi álláspontját.

A közösség **egyéni arculatának**, hagyományainak kialakítása

- Az ünnepélyek, megemlékezések tartalmukban és külsőségeikben az intézményhez tartozás tudatát erősítik, ugyanígy a 2010/2011-es tanévben szülői igények alapján felmerő rendszerben bevezetésre kerülő iskolaköpeny is.

III. 5. Hagyományok

III.5.1. Szervezeti hagyományok az iskolában

1991 óta működik iskolánkban a **Diákönkormányzat**. Támogatja a tehetséggondozást, tanulmányi versenyek nevezési díjait, a gyermeknapi rendezvényeket, az év végi jutalmazást. Évente két alkalommal (ősszel és tavasszal) hulladékgyűjtést szervez. Minden tanév végén összeül a Diákparlament, ahol a diákok az iskolai élettel kapcsolatos kérdéseiket, javaslataikat vitatják meg az iskola vezetésével.

1991-ben jött létre a **Hódmezővásárhelyi Tarjáni Általános Iskoláért Alapítvány**, mely 1998 óta közhasznú. A diákok és a pedagógusok kívánságát figyelembe véve a kuratórium döntése alapján rendszeresen támogatja az intézmény munkáját. Hagyományos tevékenysége az osztálykirándulások, szakkörök, tehetséggondozás szponzorálása. Az év végi jutalmazást, jó részt szintén az Alapítvány támogatja.

A **szülői munkaközösség** aktívan veszi ki részét rendezvényeink szervezéséből.

2012-ben alakult meg az **Intézményi Tanács**, melyet félévenként egy alkalommal tájékoztatunk az intézményi működésről, megfogalmazhatja ezzel kapcsolatos álláspontját, véleményét.

A tantestület szakmai szervezetei **az alsós, a humán és reál munkaközösség.** Éves munkaterv alapján tanulmányi és sportversenyeket, bemutató órákat, nyílt tanítási napokat, továbbképzéseket szerveznek.

Intézményünk **érdekvédelmi szervezetei** a KAT (3 tagú vezetőség).

A városi **középiskolák** iskolánkban kérésünkre pályaválasztási tájékoztatást tartanak az érintettek részére.

Iskolánkban igen hatékonyan működik az **Iskolavédőnői Szolgálat** munkatársa (egészségnevelő órák, szexuális felvilágosítás, szűrővizsgálat, drog-prevenció).

A Kagylóhéj Gyermekjóléti Központ, a Pedagógiai Szakszolgálat, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság munkatársai fontos partnereink, segítik intézményünk gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

A város **közművelődési intézményeit** (könyvtár, múzeumok, kiállítótermek, BFMK, tájház, mozi) rendszeresen látogatjuk.

Tanulószoba. A köznevelési törvény előírásainak megfelelően, – amennyiben a szülők igénylik – az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 5-8. évfolyamon tanulószoba működik. A tanítási szünetekben a munkanapokon ügyeletet biztosítunk, ha ezt a szülők legalább tíz gyermek számára igénylik.

Iskolaotthon: 1-4. évfolyamon az alsós osztályokban iskolaotthonos rendszer szerinti oktatás folyik.

Egész napos iskola: A kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva, egymást váltva, a tanulók arányos terhelését figyelembe véve szervezzük meg.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások. Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik valamennyi évfolyamon.

Diákétkeztetés. Iskolaotthonos tanulóink napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna) részesülnek. A felsős tanulók számára – igény esetén – háromszori étkezést vagy ebédet (menzát) biztosít az intézmény.

A sajátos nevelési igényű (ép intellektusú pszichés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott) tanulók habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztése gyógypedagógus-fejlesztő pedagógus irányításával – egyéni fejlesztési terv alapján. Amennyiben az iskola nem tudja a fogyatékoságnak megfelelő szakembert biztosítani, úgy utazó terapeuta szakmai segítségét veszi igénybe.

A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére tehetséggondozó, felzárkóztató és pályaaorientációs foglalkozások indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Iskolai sportkör. Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök. A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését, a tehetséggondozást szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészeti, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója. **Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szer-

vez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, zenés programok, stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Versenyek, vetélkedő, bemutatók. A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Projektkirándulások: minden tanévben minden évfolyam kihelyezett tanítási órákon vesz részt állandó tematika alapján.

Fakultatív kirándulások. Az iskola nevelőtestülete egy osztályból vagy akár több osztályból és évfolyamból szerveződő tanulói csoportoknak kirándulást szervezhet az intézmény vezetőjének engedélyével – a belső szabályzatokban előírt követelmények és feltételek alapján. A kirándulások nem a tantervi alapkövetelmények teljesítését szolgálja, ezért a szülők önkéntesen választhatják a programot gyermeküknek.

A kirándulásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük (Pályázatok, adományok segíthetik a költségek csökkentését.).

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozások: a Mindennap Kultúra Program keretében látogatjuk városunk közművelődési intézményeit. Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel – ha az költségekkel is jár – önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Iskolai könyvtár. A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata. A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

Hit- és vallásoktatás. Az első és ötödik évfolyamon, majd felmenő rendszerben a többi évfolyamon is bevezetésre kerül, kötelezően választható módon az erkölcsstan vagy az egyházak képviselői által szervezett hit- és erkölcsstan oktatása. Iskolánk biztosítja a tanórai foglalkozások rendjéhez illeszkedő hitoktatáshoz a szükséges tárgyi feltételeket, valamint a jelentkezéshez, működéshez szükséges feltételeket.

Az iskolában a területileg illetékes, történelmi egyházak – az iskola, nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

Alapfokú művészeti oktatás. Iskolánk együttműködési megállapodás alapján helyet biztosít tanulói számára a helyi Péczely Attila Alapfokú Művészeti Iskola fakultásainak igénybevételére. A tanulók részvétele - szülői döntés alapján - ezeken a foglalkozásokon is önkéntes.

III.5.2. Tantárgyi hagyományok

Több éve rendszeresen az alábbi tanulmányi-és sportversenyeken veszünk részt:

Tantárgy	Verseny
magyar nyelv és irodalom	Kazinczy szépkiejtési verseny
	Szavalóverseny
	Mesemondó verseny

	Helyesírási verseny
	Petőfi szavalóverseny
	Balladamondó verseny
matematika	2-3-4. osztály Kis-Platán matematikaverseny
	Zrínyi Ilona matematikaverseny
	5-8. Nagy-Platán matematikaverseny
	József Attila matematikakupa
	Varga Tamás matematikaverseny
	Kalmár László matematikaverseny
földrajz	Ismerd meg Franciaországot!
	„Édes hazám Magyarország” című vetélkedő
természet- és környezetvédelmi versenyek	ÖKO iskolai vetélkedők
rajz	Városi rajzpályázatok
	Petőfi rajzpályázat
testnevelés	atlétika
	szivacskezilabda
	játékos sorversenyek
	sakk
	mezei futás
	házi bajnokságok
biológia	7.-8. o. városi versenye
angol / német	fordító; szépkiejtési versenyek
kémia	Hevesi György kémia verseny
	Kárpáti László emléktverseny
fizika	Garzó Imre fizika verseny

- A 2.-3.-4. osztályos Kis-Platán tankerületi matematikaversenyt. 1997-től a Varga Tamás Általános Iskola felvállalta a megyei 4. osztályos Platán matematikaverseny lebonyolítását. 2003-tól az 5-8.o. Nagy-Platán matematikaversenynek is intézményünk ad otthont.
- Az alsó és felső tagozat munkájának összehangolását segítik a rendszeresen tartott bemutató órák, melyet a munkaközösségek munkatervei határoznak meg évről évre.
- A nyílt tanítási napokon a szülők betekintheznek a tanórákon folyó oktató-nevelő munkába.
- Levelező tanulmányi versenyeken nagy számban indulnak tehetséges tanulóink.

III.5.3. Értékelési hagyományok

Jutalmazás:

- A kiemelkedő tanulmányi-sport-közösségi munkát végző tanulók a tanévzáró ünnepélyen könyvjutalomban részesülnek, illetve oklevelet kapnak.
- A 8. évfolyam végén a legkiemelkedőbb tanulmányi és közösségi teljesítményt nyújtó diákunk az „Iskolánk büszkesége” kitüntető címet nyeri el.
- A szülők segítő munkáját oklevéllel köszönjük meg.

- A 2002-ben alapított „PLATÁN-PLAKETT” minden évben egy tanuló, egy pedagógus és egy szülő munkájának elismerése.

Elmarasztalásban részesül az a tanuló, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
- a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy
- igazolatlanul mulaszt, vagy
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésbe lehet részesíteni.

Az iskolai büntetés formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- napközis nevelői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

Ismétlődő fegyelmi vétség, ill. rendkívüli fegyelmi vétség esetén a fegyelmi büntetés:

- áthelyezés másik iskolába
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából.

Ekkor a szülő köteles új iskolát keresni a tanulónak. Abban az esetben, ha a tanuló elhelyezése a szülő kezdeményezésére tizenöt napon belül nem oldódik meg, a kormányhivatal hét napon belül köteles másik iskolát kijelölni számára.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyára való tekintettel el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni.

Naplóvezetés az iskolában az 1. évfolyamon és 2. évfolyam I. félévében:

Az elektronikus osztálynaplókban a következőképpen kell az értékelést vezetni: szövegértés vagy magyar nyelv és magyar irodalom, matematika, és környezetismeret tantárgyakból az érdemjegyek helyére a dolgozatok, felmérések %-át kell beírni, félévkor és 1. évfolyam évvégén ide nem kerül be értékelés.

Magatartás és szorgalom értékelésére minden hónapban bekerül az elektronikus naplóba az érdemjegyek helyére:

- magatartásnál: példás, jó, változó, rossz
- szorgalomnál: példás, jó, változó, hanyag

Félévkor és 1. évfolyam év végén nem kerül az érdemjegy helyére beírás.

Szöveges értékelés időszakai:

- I. negyedév szeptember, október, november zárás dátuma: november 30.
- I. félév zárás dátuma: utolsó tanítási nap
- III. negyedév január vége, február, március zárás dátuma: március 31.
- Év vége zárás dátuma: évváró napja

III.5.4. Rendezvények

Az intézményi ünnepélyeink, megemlékezéseink tartalmukban és külsőségükben az intézményhez tartozás tudatát erősítik.

Iskolai szintű rendezvények:

- tanévnyitó ünnepély;
- október 6. megemlékezés;
- október 23. megünneplése;
- március 15. megünneplése;
- június 4. – Nemzeti Összetartozás Napja
- ballagás;
- tanévzáró ünnepély;
- kulturális bemutató (szakkörök, tehetségkörök bemutatkozása);
- Platán Hét.

DÖK rendezésében:

- farsang;
- hulladékgyűjtés (évente többször);
- gyermeknap rendezvények.

Alapítványi rendezvény:

- Platán-parti

SZMK rendezvény:

- gyermeknap rendezvények

Nevelőtestületi rendezvények:

- pályakezdők fogadása, köszöntése;
- nyugdíjba vonuló, távozó nevelők búcsúztatása.

Az iskolánkban végzett tanulók osztálytalálkozóinak az intézmény biztosítja a helyet.

A városi ünnepségeken, rendezvényeken intézményünk gyermekei és pedagógusai rendszeresen részt vesznek a munkatervben meghatározottak szerint.

III. 6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A kiemelt figyelmet igénylő tanulók csoportjába tartoznak a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók.

Sajátos nevelési igényű (SNI) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggően a pedagógus alapvető feladata, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel.

A fejlesztés céljai:

- A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve az inkluzív nevelés oktatás megvalósítása, az együttnevelés tárgyi, személyi feltételeinek biztosításával intézményi együttműködés keretein belül.
- Sajátos nevelési igényű fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentésének segítése.

- Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok személyes példamutatása a többségi tanulók felé.
- Befogadásra, segítőkészségre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteltet nevelés.

A fejlesztés feladatai:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésére alkalmas pedagógiai környezet kialakítása, az együttneveléshez szükséges elfogadó magatartás, szemléletváltás kialakítása pedagógus, szülő, diák esetében egyaránt.
- Szakmaközi kooperáció megvalósítása az inklúzió sikerének biztosítása érdekében.
- A korszerű tanulási technikák, módszerek megismerése, alkalmazása és megismertetése (tanulóval, szülővel) a differenciálás megvalósítása érdekében.

Tevékenységek:

- Szemléletformálás: eszmegbeszélés, hospitálások, tapasztalatcserék, szülők számára tájékoztató előadások a sajátos nevelési igényű gyerekekről szakemberek bevonásával.
- Humán erőforrás-fejlesztés: központi programok, egyedi intézményi szükségletekhez kapcsolódó képzések a nevelők módszertani kultúrájának fejlesztése, szakszolgálatok igénybevétele, tapasztalatcserék.
- Kompetenciaalapú programcsomagok adaptációja.
- Szak- és szakmai szolgáltatások igénybevétele
- Tárgyi feltételek megteremtése, eszközbeszerzés.
- Szakmai dokumentáció vezetése a fejlesztésre jogosult tanulóval. A naplóban feljegyzést, „Egyéni fejlődési lap” külvét vezet az osztályfőnök a különleges ellátásra, és fejlesztő foglalkoztatásra jogosult tanulóval, foglalkozásáról, tantárgyi minősítés alóli mentesítéséről, stb. A fejlesztésért felelős szakember „Egyéni fejlődési lap” belvét vezet, a tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít.

A pedagógus nevelő-oktató munka hangsúlyos elemei:

- a képesség- és személyiségfejlesztés;
- differenciálás;
- gyakorlatközpontúság;
- motiváció;
- tevékenység-központúság;
- tantárgyi integráció.

A szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek. Három hónap eltelte után újrazivizsgálják a tanuló helyzetének alakulását, fejlődését, az egyéni tanulási tervet módosítják. Figyelembe veszik a szakértői bizottság által javasolt kedvezményeket, úgy mint:

- tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés;
- egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás;
- kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során;
- több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor;
- írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése;
- segédeszköz biztosítása.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló (BTMN) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés céljai:

- A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók eredményes nevelésének, oktatásának megvalósítása, tárgyi, személyi feltételek biztosításával, szakmaközi kooperációval.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, a nehézségből eredő hátrányok csökkentésének segítése.
- Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok felkészítése a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fogadására.
- Befogadásra, segítőkészségre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteltet nevelés.

A fejlesztés feladatai:

- Az iskolán belüli hatékony fejlesztő munka érdekében a pedagógusok összehangolják munkájukat a megelőzés, egyéni fejlesztés, felzárkóztatás, tanórai differenciálás során egymással és a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.

Tevékenységek:

- Preventív elemek beépítése a tanítás-tanulás folyamatába a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek megelőzésére.
- Az osztályfőnök, szaktanárok támogató, segítségnyújtó szerepének fokozása.
- Az órai munkában a differenciálás különböző módszereinek szerepe.
- Fokozott odafigyelés, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel felismerése, vizsgálat kezdeményezése,
- Folyamatos együttműködés probléma esetén a vizsgálatok lebonyolításában a pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.
- Különleges gondozásba vétel esetén kompetens szakemberek (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus) segítségével együttműködve szakértői vélemények elemzése, a fejlesztés tervezése és végzése a tanórába beépítve.
- Korrepetálás, kompenzáló nevelés, fejlesztés-, terápia-, egyéni bánásmód, differenciálás biztosítása.
- A tanítók, szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek, három hónap eltelte után újravizsgálják/mérik a tanuló helyzetének alakulását, fejlődését, korrigálják a tervet.
- Valamennyi tantárgyat oktató pedagógusnak feladata a saját szakterületén az általános és speciális tanulási módszerek, technikák megismertetése a tanulókkal, valamint a szülők bevonása a helyes módszerek elsajátítása, az otthoni foglalkozás érdekében.
- Magatartási problémák esetén a különleges figyelem fordítása a közösségi és baráti kapcsolatok alakítására, a közösségi életben való részvételre.

- Az intézmény a fejlesztésre jogosult tanulóról nyilvántartást vezet, illetőleg az ellátott feladatokat dokumentálja. A naplóban feljegyzést, „Egyéni fejlődési lap” különvet vezet az osztályfőnök a különleges ellátásra, és fejlesztő foglalkoztatásra jogosult tanulóról, foglalkozásáról, tantárgyi minősítés alóli mentesítéséről, stb.

A pedagógusok figyelembe veszik a nevelési tanácsadó által javasolt kedvezményeket, úgy mint:

- tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés;
- egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás;
- kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során;
- több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor;
- írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése;
- segédeszköz biztosítása.

Fontos feladatunk mind az SNI mind a BTMN-es gyerekek tekintetében a folyamatos pedagógus önképzés, továbbképzés tervezése a problémák mielőbbi felismeréséhez és a problémával küzdő tanulók személyiségének hatékony fejlesztéséhez.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő iskolai tevékenység

Intézményünk 2012. áprilistól intézményi szintű Regisztrált Tehetségpontként működik a logikai-matematikai, valamint a „Mi világunk!” természeti tehetségterületen. A tehetséggondozó munkánk alapfeltétele, hogy pedagógusaink felismerjék a „tehetségigéreteket”. Nevelőink megfelelő pedagógiai, pszichológiai jártassággal rendelkezzenek e téren. (Továbbképzések, nevelési értekezletek.) A differenciálás módszerét alkalmaznunk kell a tanórákon.

Tehetséggondozó tevékenységeink, a tehetségnevelés lehetőségei:

- csoportbontás alkalmazása;
- a választható órakeretből a matematika óraszámának megemelése;
- tanulói pályázatok, tanulmányi, sport és kulturális vetélkedők, táborok – felkészítő munka;
- levelező tanulmányi versenyek – felkészítő munka;
- külön feladatokkal való ellátás, teljesítménynövelés;
- tanórán kívüli tevékenységek (ISK, DSK, szakkör, tehetséggörök, hétvégi programok);
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése;
- a család potenciális tehetségfejlesztő hatása;
- a tanulók képességének és tehetségének folyamatos fejlesztése;
- tehetséges tanulók tehetségpontokba való eljuttatása.

Az iskolai nevelő-oktató munka fontos területe a tehetséggondozás, mely céltudatos nevelésen alapuló tehetség-felismerést és tehetségnevelést foglal magába.

A segítő tevékenység legfőbb elemei, melyek egyben elvárások a tantestület minden tagjától:

- *korai azonosítás és prognózis*, a TÁMOP-3.4.3 Hódútáentum - Tehetséggondozás Hódmezővásárhelyen pályázat keretében kidolgozott protokoll alapján;
- esélyegyenlőség biztosítása;
- a tehetségek speciális nevelése, *tehetséggondozás* heterogén tanulói közegben;
- *tehetség-tanácsadás*
- *kiterjedt kapcsolati rendszer* működtetése
- tehetségmentés és tehetségnevelés.

Az iskola szervezeti rendje, helyzete, gazdasági feltételei, szakos ellátottsága, a pedagógusok képzettségi szintje lehetővé kell, hogy tegyék a tanulók adottságaiból induló tehetségfejlesztő pedagógiai munkát.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tantestületünk azonosult az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításának szükségességével. A tanulók közötti sokféleséget tekintve azok nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálásnak mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását kell jelentenie iskolánkban is. Ennek érdekében építünk tanulóink előzetes tudására, annak gyengébb és erősebb területeire. Építünk tanulóink igényeire, törekvéseire, érdeklődésére. Fejlesztő munkánkhoz feltárjuk személyiségük rájuk jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit.

Tantestületünk azonosult azzal az alappelvvel, hogy a nevelés és oktatás igazodik a gyermekhez, s ez azt jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek a gyermek részese.

Pedagógia munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés áll.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tanulószoba;
- iskolaotthon;
- az egyéni foglalkozások;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Elvek:

- Kiscsoportban differenciáltan, illetve egyénileg történjen a fejlesztés.
- A felzárkóztatás szocializációs közege váljon motiváló erővé.
- A fejlesztés a tanulók egyéni indulási/előfeltétel tudására alapozottan történjen.
- Továbbbepíthető ismereteket adjon a tanulóknak.
- Szolgáljon segítségül a tanulók személyiségének fejlesztéséhez.
- A fejlesztés a máság teremtette értékek segítségével történjen.
- A tanulói szocializáció fejlesztése a tanulói, családi szokásrendszerből, életvitelből induljon ki.
- A fejlesztés a kommunikáció gazdag eszközkészletének megismertetésére alapozzon.
- A fejlesztés része legyen a tanulás technikájának tanítása.
- A fejlesztés, tevékenykedtetésen alapuljon.
- A tanulók önállósulási és öntevékenységi vágyának felkeltésére irányuljon a program.

- A késleltetett számonkérést, motivációs eszközként alkalmazzuk.
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- integrációs pedagógiai, képesség-kibontakoztató rendszer működtetése;
- a továbbtanulás irányítása, a pályaválasztás, pályaaorientáció segítése.

III.7. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjának, de különösen a gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek és az osztálytanítónak, osztályfőnököknek a feladata.

Elsődleges a prevenciós munka, melynek során a gyermek élet és családi körülményeit fel kell tárni, és a tapasztalatokat jelezni kell a gyermek és ifjúságvédelmi felelősnek, igazgatónak, a gyermekvédelemben tevékenykedő egyéb szervezeteknek.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős jó kapcsolatot alakított ki a Gyermekjóléti Szolgálattal, rendszeresen tájékoztatja a családgondozókat, szükség esetén az illetékes járási hivatalt és a rendőrséget a problémás esetekről.

Fontos a szülőkkel történő problémafeltárás, az orvoslás lehetőségeinek megbeszélése.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnökök tájékoztatják a tantestületet a felmerült problémákról. A gyermekek érdekében kiemelten kell kezelni a tantestület együttműködését.

- a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:
 - a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak;
 - családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében;
 - a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot;
 - segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét;
 - a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi;
 - tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.
- c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése**.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit;
- meg kell keresni a problémák okait;

- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához;
 - jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.
- d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:
- nevelési tanácsadóval;
 - gyermekjóléti szolgálattal;
 - családsegítő szolgálattal;
 - járási hivatallal;
 - gyermekorvossal;
 - továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.
- e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:
- a felzárkóztató foglalkozások;
 - a tehetséggondozó foglalkozások;
 - az indulási hátrányok csökkentése;
 - a differenciált oktatás és képességfejlesztés;
 - integrációs program, mentori tevékenység szervezése, működtetése;
 - a pályaválasztás segítése;
 - a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek);
 - egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése;
 - a családi életre történő nevelés;
 - a napközis és a tanulószobai foglalkozások;
 - az iskolai étkezési lehetőségek;
 - az egészségügyi szűrővizsgálatok, egészséges életmódra szoktatás egészségnevelési programunknak megfelelően;
 - a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok);
 - a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
 - a szülőkkel való együttműködés;
 - tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Az iskola gyermekvédelmi „eszköze” a fegyelemre, fegyelmezett személyiségre nevelés. Ez a napi munkában a következő lehetőségek formájában jelenik meg:

- kiépíteni a tanulóknak az önmagukkal való helyes viszonyt;
- tervszerűvé, tudatosá kell válnia a tanulóknak az önuralom;
- annak elfogadtatása a tanulókkal, hogy fegyelem nélkül nincs munka, alkotó tevékenység nélkül nem jön létre közösség és társadalom sem;
- az antiszociális magatartás csírájában történő kezelése, illetve türelemmel történő kezelése a közösség nevelőerejének hatásával is;
- célszerű motivációval a munkavégzésre késztettség kialakítása a tanulóban;
- a pedagógus teljes személyisége, aki képes az érdeklődés fenntartására, a változó figyelem kezelésére, aki változatos tevékenységi formákkal dolgoztat;
- a tanuló fejlődésének önmagához viszonyítása, normakövető magatartás a pedagógus részéről is;
- az iskola pozitív környezeti hatások megerősítésével, a negatívak lebontásával, kulturális környezet biztosításával motiválja a fegyelem kialakulását.

Nevelőtestületünk azonosul azzal a napi munkában megvalósuló gondolattal, miszerint nevelni csak azt lehet, akit ismerünk, és jól csak az nevelhet, aki a gyermekben nemcsak

tanulót lát, hanem meglátja a maga kisebb-nagyobb problémáival küszködő, sokszor egymásnak ellentmondó tulajdonságokkal rendelkező, esetleg kedvezőtlen családban élő, alakuló embert is.

III. 8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Tantestületünk egyik fontos feladata annak lehetővé tétele, hogy a rászoruló tanulók felzárkóztató foglalkozások, illetve szakkörök keretében képességeik legjavát hozzák ki önmagukból.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- a tanulók indulási hátrányainak kezelése;
- beilleszkedési lehetőségek megteremtése;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák és foglalkozások;
- integrációs pedagógiai rendszer és mentori rendszer működtetése;
- tehetséggondozó és képesség kibontakoztató foglalkozások rendszere;
- a tehetséges, nehéz körülmények között élő tanulók versenynevezési költségeit a diákönkormányzat támogatja;
- iskolaotthon, egész napos iskola
- a tanulószoba;
- a diákétkeztetés;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- egészségnevelési és drog-prevenációs tevékenységek;
- a továbbtanulás irányítása, segítése, pályaeorientációs programok;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége, a jelzőrendszer működtetése;
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek;
- szoros kapcsolat a tankerülettel, a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

A hátrányok enyhítését iskolánk az esélyegyenlőségek feltételeinek megteremtésével biztosítja. A megvalósuló tervszerű nevelő-oktató munkával, a pedagógiai program megvalósításával, komplex módon igyekeznek kompenzálni a szociális hátrányok többségét.

III. 9. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

A nevelő-oktató munka intézményünkre vonatkozó ellenőrzési, mérési, értékelési rendszerének meghatározása a nevelési-oktatói célok elérését, a pedagógiai munka eredményességének, hatékonyságának folyamatos biztosítását szolgálja. Figyelemmel kísérik az

iskolával kapcsolatban álló partnerek (elsősorban a tanulók, a szülők, a fenntartó és a nevelők) intézményünk iránti igényeit, elvárásait.

Az ellenőrzés ténymegállapító és értékelő tevékenység, melynek célja:

- megfelelő mennyiségű és minőségű információ szerzése a vezető számára az intézményben folyó oktató-nevelő munka tartalmáról és színvonaláról;
- a hiányosságok feltárása;
- a döntések előkészítésének és meghozatalának elősegítése.

A pedagógia tevékenység ellenőrzésekor kiemelt feladatok az alábbiak:

- a pedagógiai program végrehajtása, a helyi tanterv megvalósítása;
- a munkaterv feladatainak végrehajtása;
- a pedagógusok szakmai és módszertani felkészültségének vizsgálata óralátogatások, egyéb foglalkozások során;
- a tanulók tanulmányi eredményének, magatartásának felmérése, értékelése;
- 1-4. évfolyamon év elején, félévkor és év végén felmérjük a tanulók hangos olvasását, így négy évre visszamenően látható a fejlődés;
- 5-8. évfolyamon a matematika, magyar és idegen nyelvi dolgozatokat nézzük át, 8. osztályban pedig vizsgát kell tenniük tanulóinknak;
- a vizsgák szabályszerű lefolytatása.

A pedagógiai munka ellenőrzése elsősorban az alábbi területekre terjed ki:

- a tanár-diák kapcsolatra;
- a szülőkkel való kapcsolattartásra;
- a nevelő-oktató munka színvonalára a foglalkozáson, tanítási órán; (felkészülés, az óra felépítése, az alkalmazott módszerek, a tanulók órai munkája és magatartása, az óra eredményessége)
- a kompetencia fejlesztés megjelenése, eredményei;
- a DÖK tevékenységének segítése;
- a tanórán kívüli foglalkozások szervezése;
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása;
- a tanulók továbbtanulásának segítése;
- a tanterem rendezettsége.

Az iskolában folyó értékelő tevékenység célja:

Az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva azt vizsgálja, hogy a nevelő-oktató munka és eredményei mennyiben felelnek meg az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazott célkitűzéseknek.

Mérési ütemterv: intézményünkben a 2011-től egy olyan mérés-értékelési rendszer bevezetésére került sor, amelynek célja, hogy a tanulók eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányokat csökkentse. A feladatlapok tanulást segítő alapkészségeket és attitűdöket mérnek, nem tantárgyi tudásszintmérő tesztek. A méréseket folyamatos fejlesztések és utómérések követik.

A mérés területei:

- műveleti sebesség;
- írás;
- olvasáskészség, szövegértés;
- tanulási stílus;
- motiváció;
- tanulási stratégia.

Intézményünk az alábbi mérések kapcsán érintett:

Feladat	Cél évfolyam
elemi műveleti sebességteszt	3-7. évfolyam
alapkészségek fejlődését vizsgáló Difer-mérés	1-2. évfolyam
differenciált olvasásmérés	3-8. évfolyam
tanulási stílus mérése	5. évfolyam
tanulási motiváció mérése	5. évfolyam
szociometriai vizsgálat	5.-6.-7. évfolyam
pályaorientáció	7. évfolyam
tanulási orientáció	5. évfolyam
országos kompetenciamérés	4.-6.-8. évfolyam

A tanulói teljesítmény értékelése

A diákok teljesítményének mérése, értékelése a nevelő-oktató munka állandó velejárója. Egyrészt a tanórákon és tanórán kívül nyújtott teljesítmények állandó elismerése és értékelése tartozik ide, másrészt az iskolai élet egy-egy szakaszának lezárása.

A tanulmányi munka ellenőrzésének, értékelésének alapelvei:

A tanulmányi munka előmenetel folyamatos ellenőrzése, értékelése (osztályzás) a pedagógus törvényben rögzített joga. Az értékelés szaktárgyi és pedagógiai kifogástalanságáért a szaktanár felel, viszont az alapelvek, célok funkciók tekintetében (egyetértésnek) konszenzusnak kell lennie a nevelőtestületen belül.

Az értékelés fő alapelve a fejlesztő támogatás: intézményünk értékelési normája, hogy a tanári értékelés a tanuló emberi méltóságát tiszteletben tartva elfogulatlan és konkrét legyen, a minősítés (érdemjegy/osztályzat) hitelesen tükrözze a tanulói teljesítményt.

A mérés értékelés **célja:** informálódni a tanuló tananyagban való előrehaladásáról, de legátfontosabb célja a reális önértékelés, az önálló tanulási képesség és igény kialakítása.

Az értékelés **funkciója,** hiteles visszajelzést adni a tanuló számára a követelményteljesítmény megfeleléséről.

A követelményrendszer az alábbiakból épül fel:

1. Tantárgyi követelmények
2. Magatartási követelmények – Házi rend
3. Szorgalmi követelmények

A követelmények alapelvei:

1. Motiváló – ösztönző hatású
2. Következetes – felelősségteljes
3. Egységes – áttekinthető
4. Folyamatos rendszeres
5. Szakszerű, kiszámítható, azonos feltételeket teremtő

6. Tárgyilagos, objektív, feleljen meg a tanulóink életkori sajátosságainak
7. Differenciált, tanulóra szóló
8. Visszajelző: jelezze a tanuló és környezete számára az aktuális helyzetet
9. Preferálja a tehetséget, szorgalmat.

A tanuló minősítésének formái:

Az értékelés alapja a helyi tanterv ismeret és követelmény rendszere, valamint tanulóink önmagukhoz viszonyított fejlődése.

Az értékelés a pedagógia folyamatban állandóan jelen van, de nem cél, hanem eszköz a pedagógus, a tanuló, a szülő számára.

Az első osztálytól kezdve fokozatosan a saját képességekhez mért fejlődés értékelésétől el kell jutni a nyolcadik év végére a helyi tanterv által előírt követelmények teljesítéséig.

Tanulóinknak elegendő alkalmat kell adni, hogy minél több területen ismerhessék meg magukat, próbálhassák ki képességeiket, tudásukat.

Az értékelés és minősítés együtt jár a siker és kudarc megélésével. Feladatunk segíteni ezek feldolgozását.

Az értékelés kiterjed az iskolai élet minden területére:

- ismeretek és készségek elsajátítási szintjére,
- fejlődése a korábbi teljesítményekhez képest,
- tanórai, tanórán kívüli magatartása
- szorgalomra és ezen belül felkészülésre - feladatvállalásra, végzésre.

Az értékelés funkciója differenciált:

- folyamatos munka – folyamatos visszajelzés eszköze,
- tanulásra motivál,
- kontrollálja az elvárt követelményekhez való viszonyt,
- meghatározza a hasonló tevékenységben résztvevők relatív helyzetét,
- jelenthet versenyorientációt, sikert, kudarcot,
- kontrollja az önismeretnek,
- előre haladás mérésének eszköze.

Módjai:

- **szóbeli:** az előző tanítási órán feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján. Számonkérés során törekedni kell a megfelelő légkör kialakítására, hogy a gátlásos tanulók feloldódjanak. Lehetőséget kell adni a javításra. A gyerekeket önértékelésre kell megtanítani. Értékelhető szóban és érdemjeggyel.

- **írásbeli:**
 - írásbeli felelet: kisdolgozat, szódolgozat, tollbamondás, gyűjtőmunka, stb.
 - témazáró dolgozat: feladatait a szaktanár állítja össze, vagy központi feladatot használ. Indokolt esetben a szaktanár eltekinthet a témazáró dolgozatok megírásától és az ismeretek ellenőrzésének más módját is választhatja.

- egyéb

- órai gyűjtőmunka
- versenyen való részvétel, kiselőadás, stb.

- amennyiben a tanuló valamilyen oknál fogva osztályozó vizsga letételére kötelezett, ott kell bizonyítania a követelményeknek való megfelelést.

Az értékelés formái:

Tanulóink minimálisan tantárgyanként havi egy osztályzatot kapnak.

Mind a szóbeli mind az írásbeli felelet követelményeit, értékelésünk szempontjait előre ismertetjük.

A témazáró dolgozatok értékelése

91% - 100%	5 (jeles)
76% - 90%	4 (jó)
51% - 75%	3 (közepes)
34% - 50%	2 (elégséges)
0% - 33%	1 (elégtelen)

A témazárók értékelése legkésőbb egy héttel a megíratásuk után történik, amit a szaktanár pontosan megnevezve írat az ellenőrzőbe és ír az e-naplóba 2-es súlyozással.

Külön ügyelünk, hogy a bukásra álló illetve sokat rontott tanulónak az adott félév utolsó két hónapjában több lehetősége legyen a javításra, erről a szülőt tájékoztatjuk, ami a szaktanár elsődleges feladata illetve az osztályfőnöké.

A félév és tanév végén az egyes tantárgyakban elért kiemelkedő teljesítményéért a tanuló dícséretet kaphat.

Amennyiben a tanuló 2-8. tanévben - legfeljebb három tantárgyból – elégtelen minősítést szerez, úgy a következő tanév megkezdése előtt (augusztusban) javítóvizsgát tehet.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi osztályzat megállapításhoz, ha:

- az igazgató felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott.
- az igazgató engedélyezte, hogy a tanuló egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírt időnél rövidebb idő alatt teljesítse.

Tanulók értékelése félévkor és évvégén:

Első évfolyamon és második évfolyam első félévében a szülők elé a tanulók minősítése pontértékkal, százalékkal, írásbeli szöveges értékeléssel, szóbeli tájékoztatással történik.

2. évfolyam második félévében és 3-8. évfolyamon év közben 1-5 érdemjeggyel minősítjük a tanulók teljesítményét annak érdekében, hogy a szülők felé folyamatos, rendszeres legyen a visszajelzés.

Az első évfolyamon félévkor és évvégén, második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell a tanuló teljesítményét értékelni.

Második évfolyam végén és felsőbb évfolyamokon félévkor (1;2;3;4;5), év végén (elégtelen, elégséges, közepes, jó, jeles vagy kitűnő) érdemjeggyel, történik a tanuló értékelése.

Az osztályzat összefoglaló képet ad a tanuló összteljesítményéről a tanterv által előírt törzsanyagra vonatkozó követelmények tükrében. A 2. évfolyam végén és a 3-8. évfolyamon a

félévi és év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni. A témazáró osztályzatok nyomatékosan számítanak.

Tantárgyi osztályzatok:

kitűnő: a jelesnél jelzett követelmények teljesítésén túl jelentős az ismeretanyaga a kiegészítő anyagból. Érdemjegyei évközben ötösök, azaz alkalmazni képes tudása van.

jeles (5): ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes, pontosan szabatosan fogalmaz, tud önállóan összefüggően beszélni. Kérdéseit bátran megfogalmazza.

jó (4): ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, a megtanultakat kisebb hibákkal tudja alkalmazni.

közepes (3): tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget, többször szorul javításra, kiegészítésre. Ismeretei felszínesek. Önállóan beszélni, dolgozni kevésbé tud. Segítséggel képes megoldani önálló feladatát.

elégséges (2): ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egy szavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért, gyakorlatban képtelen az önálló munkavégzésre.

elégtelen (1): ha tantervi követelményeknek a nevelő útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimum szintet sem éri el tudása, teljesítménye.

Belső vizsgarendszer 8. osztályosoknak

Félévi vizsga

Nyolcadik osztályos tanulóink januárban tesznek írásbeli vizsgát magyar nyelvből és irodalomból, valamint matematikából

A feladatlapok jórészt kompetencia alapú feladatokat tartalmaznak. Az anyanyelvi részben a fő hangsúlyt a szövegértés, szövegalkotás és helyes nyelvhasználat kapja, de vannak konkrét nyelvtani ismereteket ellenőrző feladatok is. Irodalomból az átfogó, globális ismeretek számonkérésére kerül sor, melyek az általános műveltség részét képezik. Matematikából a matematikai alapismeretek ellenőrzése is hangsúlyt kap.

A vizsga célja az elsajátított készségek és ismeretek rendszerezése, alkalmazása, a vizsgaszituáció megismertetése.

A vizsgák szervezése: A feladatlapot a magyar és matematika szakos szaktanárok állítják össze. A tanulók két tanórán írják.

A feladatlapokat a szaktanárok javítják javítókulcs segítségével. Az **értékelés** is egysegesen történik, a pontok százalékra váltása után érdemjeggyel.

Differenciálás: A szakértői véleménnyel rendelkező tanulók (szóbeliség előnyben részesítése)

- magyarból a szövegalkotást igénylő feladatot (önálló fogalmazás) szóban oldhatják meg;
- hosszabb időt kérhetnek a feladatlap megoldására;
- egyéni segítségnyújtást kaphatnak a feladatok értelmezéséhez és a szöveg olvasásához (fejlesztő pedagógus);
- az értékelés problémájuk figyelembe vételével történik.

Értékelés, dokumentáció: Az írásbeli vizsgára kapott **érdemjegy** két jegynek számít. A félévi jegyet legfeljebb egy jeggyel ronthatja vagy javíthatja.

Az évfolyam tanulójának teljesítményéről összefoglaló táblázat készül, mely tartalmazza a tanuló teljesítményét külön anyanyelvből és irodalomból, valamint matematikából százalékos értékben, és a kapott érdemjegyeket. Az adatokat rövid, összesített szöveges értékelés zárja az évfolyamra vonatkozóan.

Osztálykeretben kerül sor a tanulók tanár általi egyéni szóbeli értékelésére és a tanulók önértékelésére.

Év végi „mestermunka”

A mestermunka: A tanulók által egyénileg, tanári irányítással készített komplex munka /mű, mely folyamatos szaktanári és - egyéni igények szerint - külső szakember felkésztetésével történik. Felkészülési ideje az első-második félév (október–március), bemutatására, ill. a beszámolóra áprilisban/májusban kerül sor.

Cél:

- A tanulói motiváltság fokozása az érdeklődési körnek megfelelő témaválasztással.
- A választott témában való elmélyülés a tanuló meglévő ismereteire alapozva.
- A választott téma sokoldalú megközelítése, az egyes részterületek kapcsolódási pontjainak megtalálása, azok egységbe foglalása.
- Az elkészített munka életszerű és élményszerű bemutatása.
- A tudatos és folyamatos önálló ismeretszerzés és az egyéni felelősségvállalás élményének erősítése.
- A hónapokon keresztül végzett munka és a várható sikerélmény által a pozitív önértékelés és énkép fejlődése.

Szervezés:

- A téma kijelölésekor választási lehetőséget kell nyújtani a tanulónak a feldolgozás és kivitelezés módjáról.
- A témaválasztás határideje minden tanév október 5.
- A feldolgozás során a szaktanár határozza meg, ill. ellenőrzi a tanuló előrehaladását.
- Egy szaktanár legfeljebb 3-4 tanulót vállalhat a jelentkezés sorrendjében.
- A prezentációra/beszámolóra minden tanulónak 10-15 perc áll a rendelkezésére, melyen részt vehetnek az iskola tanárai, meghívott diákjai és szülői, valamint a középiskolák érdeklődő pedagógusai.

Értékelés: Minden tanulót vezető szaktanára értékeli szövegesen. Emellett egyénileg szóbeli beszélgetésre és értékelésre is sor kerül a diák és tanára(i) között.

Dokumentáció:

- A bemutatás írásos vázlata, melyet a tanuló szaktanárának ad le.
- A prezentációk során készült fotók lefűzve osztályonként.

Év végi matematika vizsga

A kompetencia alapú feladatokat és az alapismereteket számon kérő év végi matematika vizsga szóban történik. A vizsgabizottság, mely matematika szakos pedagógusokból áll, az előzőleg kiadott tételek alapján vizsgáztatja a nyolcadikos tanulókat. A vizsgán való részvétel és eredményesség feltétele a tanév teljesítésének.

A pedagógus munkájának értékelése

Az iskola vezetősége folyamatosan nyomon követi és ellenőrzi a pedagógusok munkáját. Óralátogatáson győződik meg a végzett tevékenység minőségéről. A látogatásokat mindig elemzésnek kell követnie. Ennek során szóbeli és írásbeli értékelésre kerül sor.

A foglalkozások, tanítási órák megfigyelésének és értékelésének szempontjai:

- az óra célja és tartalma;
- az óra felépítése és szervezése;
- az alkalmazott módszerek;
- a kompetencia fejlesztés érvényesülése;
- a tanulók munkája és magatartása;
- a nevelő munkája, egyénisége, magatartása;
- az óra eredményessége.

A pedagógusok munkájának értékelése:

- a tanulók órán kívüli foglalkoztatása;
- felzárkóztató és tehetséggondozó munka;
- folyamatos és aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében;
- munkaköri kötelezettségen túli feladatvállalás;
- az iskola képvisellete;
- osztályfőnöki munka, közösségformálás;
- a megbízások teljesítésének színvonala;
- kapcsolat a nevelőtestület tagjaival;
- személyes példamutatás;
- munkafegyelem;
- a szülőkkel, tanulókkal, nevelőkkel való kapcsolat;
- szakmai felkészültség.

A tanórán kívüli tevékenységet az iskola vezetősége a tanév során regisztrálja. Az e téren nyújtott teljesítmény is részét képezi a tanévzáró értekezleten sorra kerülő egyéni szóbeli értékelésnek.

A vezetőség értékelő munkáját a munkaközösség-vezetők, KAT bevonásával végzi. A vezetőség rendszeresen él a kitüntetési javaslatok lehetőségével. A javaslatokat nyilvánosan kezeljük.

A kiemelkedő munkát végző pedagógusok jutalmazására kell törekedni.

Az intézmény belső értékelési módja

A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét. Egyrészt biztosítja, hogy az ellenőrzés során felmerülő hibák feltárása időben megtörténjen, másrészt fokozza a munka hatékonyságát. Iskolánk csak akkor tudja eredményesen ellátni a feladatát, ha eközben figyel azoknak a visszajelzésére, akikkel kapcsolatban áll: a szülőkre, a tanulókra, a fenntartóra.

Az ellenőrzés tapasztalatairól az intézményvezető írásos összegzést készít.

Célja, hogy a nevelők tisztába legyenek munkájuk hatékonyságával, eredményességével, feltárja a hiányosságokat.

Az értékelésre a tanévzáró értekezleten kerül sor évente.

Kritériumai:

- A pedagógiai program célkitűzéseinek teljesülése.
- A helyi tanterv felülvizsgálata.
- A pedagógusok és vezetőség munkája.

Az ellenőrzés formái: - óralátogatás,

- foglalkozások látogatása,
- felmérések,
- a kompetencia alapú fejlesztés dokumentumai.

Az értékelés alapját képező információk:

- Az óralátogatások tapasztalatai.
- A közvetlen vezetők értékelései.

Az ellenőrzést végzők:

igazgató:

- igazgatóhelyettesek
- az intézmény minden beosztott pedagógusa

igazgatóhelyettesek:

- alsó tagozatos tanítók és a tanulószobás nevelő
- felső tagozatos tanárok és a fejlesztő pedagógusok

munkaközösség vezetők

- munkaközösségük tagjai

III. 10. A szülők, a gyermekek, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A tanulókat az iskola életéről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközségi ülésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségének ülésén havonta egyszer és a faliújságon keresztül;
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről egyéni haladásáról a **szaktanárok** folyamatosan (szóban, elektronikus úton, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőségével és a pedagógusokkal.

A szülőket az iskola életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola **igazgatója és az osztályfőnökök** tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer az SZMK ülésén;
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és pedagógusok **együttműködésére** az alábbi **fórumok** szolgálnak:

Családlátogatás: feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztése érdekében.

Szülői értekezlet: feladata a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a tantervi követelményekről, a gyermek tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról; a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatójához.

Fogadóóra: feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, ezáltal egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Pl.: otthoni tanulás, továbbtanulás, stb.)

Nyílt tanítási nap: feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, az órán alkalmazott módszereket.

Írásbeli tájékoztató: feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő kérdésekről, illetve az iskola vagy az osztály által szervezett programokról.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkel.

Az iskolahasználók az iskolai közéletben

Tanulói részvétel:

- Az iskolai oktató-nevelő munka hagyományos osztálykeretben történik.
- A gyermekek joga, hogy éljenek az iskola választható foglalkozási tevékenységeivel.
- Minden tanuló kérheti felvételét a tanulószobai foglalkozásokra.
- A DÖK gyermekszervezetébe önkéntesen léphetnek be a tanulók. A vezetőség tagjait az osztályközösségek választják.
- A diákok az intézményi tanácsban is képviselik jogaikat.
- A tanulói ügyelet kiegészíti a tanári ügyeletet. Beosztása a Házirendben szabályozott.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:

- Diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
 - Az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt.
 - A tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt.
 - Házirend elfogadása előtt.
- Diákönkormányzat döntési jogkört gyakorol:
 - Saját közösségi életük tervezésében, szervezésében.
 - A tisztségviselőik megválasztásában.

- A tanulók jogosultak képviseltetni magukat a Diákönkormányzatban.

Szülői részvétel:

Szülői munkaközösség: Az osztályok szülői közössége legalább 2 fővel képviselteti magát az SZMK-ban. A képviselőket a szülők választják. Ezen a fórumon az iskola vezetője rendszeresen tájékoztatót nyújt az iskola életéről.

Intézményi tanács: Az intézményi tanács szülői tagjait az SZMK javaslata alapján az iskola össz-szülői közössége választja. A DÖK tagot a diákönkormányzat delegálja. A fenntartó delegál képviselőt. A tantestület két tagot delegál. Az SZMSZ-ben szabályozottak alapján folyik az intézményi tanács munkája.

A Hódmezővásárhelyi Tarjáni Általános Iskoláért Alapítvány Kuratóriuma: A kuratóriumban résztvevő szülők ezen a fórumon is képviselik a szülői igényeket.

A közvetlen információcsere fórumai:

- Évente legalább 3 szülői értekezlet, havonta fogadóórák.
- Nyílt napok, bemutatók.
- Egyéni konzultációk, tájékoztatás a gyermek iskolai munkájáról.

III. 11. Egészségnevelési program

Az iskolai egészségnevelés-egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a tanulók és a pedagógusok egészségi ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és a pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskolai élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen. Az egészségfejlesztő iskola

- minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást;
- együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezzel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.
- kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének;
- teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak;
- olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát;
- többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrejutást;
- törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését;
- együttműködik a helyi közösség vezetőivel.

Az iskolai egészségfejlesztő munka alapvetően befolyásolja az iskola egészének mindennapjait. A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolákban. Ebben az időszakban

érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását.

Az általános iskolai nevelésnek elsősorban a primer (elsődleges) prevenció biztosításában van szerepe. Legfontosabb feladatunk tehát:

- a megelőzés;
- az életstílusra vonatkozó intézkedések;
- az egész társadalom szintjén működő egészségnevelés, mintaadás.

Ennek érdekében legfőbb célunk a tanulóinkat tudatos egészségmegőrző és-fejlesztő magatartásra ösztönző készség- és képességfejlesztő program alkalmazása, mely:

- biztosítja a tanulóink testi-lelki jólétét;
- korszerű ismereteket közvetít interaktív formában;
- attitűd - és szemléletformáló;
- a család és a közösség értékeinek megőrzését és az egészséges életmód kialakítását célozza.

Olyan sikeres és elégedett embereket kívánunk nevelni, akik jól ismerik önmagukat, az őket körülvevő környezetet, eligazodnak a tájékoztatás sűrűjében, elérhető célokat tűznek maguk elé és jó döntéseket hoznak, valamint birtokosai azoknak a kompetenciáknak, melyeken keresztül tudják, hogy hogyan kell testi, lelki erejüket fokozni és karbantartani.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmódot szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat;
- a tanulók életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel (táplálkozás, alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás, családi és kortárskapcsolatok, a környezet védelme, aktív életmód és sport, személyes higiénia, szexuális fejlődés).

Mindezek érdekében céljaink, hogy tanulóink:

- képesek legyenek a saját belső és külső környezetük iránti figyelemre és igényességre, valamint a saját és társaik életminőségéért való felelősség vállalására;
- legyenek testileg edzettek, váljon igényükké a rendszeres mozgás- legyenek képesek tartós terhelések elviselésére;
- ismerjék az egészséges életmód kritériumait, ismerjék meg és tartsák be higiénés szabályokat, a helyes és egészséges öltözködés, táplálkozás alapjait;
- környezetünk és önmaguk tisztaságára ügyeljenek, legyenek ápoltak;
- tudatosan készüljenek a családi életre, ismerjék a családi munkamegosztásban reájuk váró feladatokat;
- ismerjék a szenvedélybetegségek egészségkárosító hatásait, utasítsák el az alkohol, a drog használatát, a dohányzást;
- rendelkezzenek a feladatok megoldásához szükséges egészséges önbizalommal.

A megvalósításban való közreműködés minden pedagógus feladata. Kiemelt szerepet kapnak azonban az iskolaorvos, a védőnők, az egészségnevelő illetve a biológia szakos pedagógusok, a testnevelők, az osztályfőnökök, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős. Az egészségnevelési programban megvalósítandó tartalmat a kompetencia alapú oktatáshoz igazodva határoztuk meg, olyan elemekkel, melyek eszközeikben, módszereikben a korszerű nevelő munkához illeszkednek.

A megvalósítást elsősorban az alábbi tevékenységformák szolgálják:

- tanórai foglalkozások;

- tanórán kívüli foglalkozások;
- mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása (testnevelés órák, úszásoktatás, vívás-órák, sportköri és tömegsport foglalkozások,
- a természetismeret, biológia, egészségtan tantárgyak, valamint az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
- egészségnap projekt;
- a helyi szokásokhoz illeszkedő programok;
- az egészségvédelmet szolgáló iskolaorvosi és védőnői szolgáltatások;
- kirándulások, erdei iskolák, sportrendezvények;
- tájékoztató fórumok;
- iskolán kívüli rendezvények.

Alkalmazható munkaformák:

- projekt;
- interaktív foglalkozások;
- kooperatív tanulástechnikák;
- csoportmunka;
- differenciált tanulásszervezés;
- erdei iskola.

A segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok:

- szülők (család);
- szülői munkaközösség, szülői szervezetek;
- iskolaorvos, háziorvos, védőnő;
- gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, rendészeti szervek, KEF.

Helyzetelemzés

Településünk a Dél-Alföldön fekszik. Tengerszintfeletti magassága igen alacsony, emiatt levegője szennyezett. Különösen a porral való szennyezettség magas. Környezetünkben egyre gyakoribbak az allergiás betegségek. Egészséges ivóvízzel a város ellátott. Iskolánk a város külső részén foglal helyet. Tanulóink kertes házakból álló városrészekből járnak hozzánk, így alkalmunk van sokat a szabadban tartózkodni.

Városunkban sok ipari üzem megszűnése miatt magas a munkanélküliek aránya. Egyre kevesebb gyermek születik. A lakosság körében magas a rákos, a keringési érrendszeri, idegrendszeri betegségek előfordulása. Településünkön etnikumként a cigányság fordul elő. Iskolánkban arányuk kb. 10 %-os.

Iskolánk épületei több szakaszban épültek. A legutóbbi felújítás-bővítés és korszerűsítés 2010-ben történt. Fűtésünk gázkazánnal üzemelő központi fűtés. Tantermeink világosak. Tantermeinkben a padok és székek mérete igazodik az életkori sajátosságokhoz. Félévente biztosított a helycsere a gerincferdülés elkerülése érdekében. A pedagógusok részére tanári szoba áll rendelkezésre, egy igazgatói, két igazgatóhelyettesi és egy gazdasági irodával.

Az emeleten és a földszinten is található mellékhelyiségek. Ezeket folyékony szappantartóval, papírtörülközővel, WC papír tartóval szereltük fel. Ezzel is szeretnénk tanulóinkat a rendszeres kézmosásra szoktatni.

Iskolánkban tornaterem és tornaszoba áll tanulóink rendelkezésére. A tornaterem sportpadlós, jól szellőztethető, korszerű világítással felszerelt. A tornaszoba PVC borítású. Könyvtárunk korszerű, internettel, számítógéppel felszerelt. Tanulóink váltócipőt használnak, a folyósón található öltözőszekrényekben tárolják felszerelésükkel együtt. Tantermenként, folyósónként és az udvaron több helyen szemétgyűjtő edény található.

Étkezés az iskola ebédlőjében történik. Négy tanuló étkezik egy asztalnál. A tízóraiás két szünetben, az ebéd a tanítási órák után meghatározott rendben történik. Étkezésre megfe-

elő idő áll tanulóink rendelkezésére. Törekszünk az evőeszközök helyes használatának kialakítására. Az étkezést a HÓD-MENZA Kht. biztosítja. Az iskola ebédlője előtt is található folyékony szappantartó, vízcsap, törülköző, így az ebédlőbe csak kézmosás után léphetnek tanulóink.

Az iskola udvara nagyrészt aszfaltborítású pályákból áll. Kis részén homokozó és játszótér található. A zöld terület aránya kicsi, néhány fára korlátozódik. Az udvar közepén egy óriási platán áll, mely árnyékolja az udvar nagy részét. Udvari tartózkodás alatt néhány pad és ivókút áll rendelkezésre.

Az egészséget befolyásoló tényezők:

Tanulóink átlagos genetikai adottságokkal rendelkeznek. Nemek aránya 50-50 %, a túlkorosak aránya nem magas. Tanulóink között magas a szegény családból származó gyerekek aránya. A szülők gyakran munkanélküliek, rokkantnyugdíjasok, különböző segélyből élők. Kevés az olyan család, ahol mindkét szülő dolgozik. Lakáskörülményeikre a kettősség jellemző. Nagy részük normál lakással rendelkezik, rendezett körülmények között él. A szülőknek gyakran alacsony a neveltségi szintet tekintve az elvárásaik a gyermekeikkel szemben. Sokszor tapasztaljuk az elemi viselkedési szabályok hiányát. Családtagjaik között sok a szociális ellátásra támaszkodók száma. Sok a munkanélküli segélyből, rokkantnyugdíjból, családi pótlékból élő család, így az ingyenes ellátásokban (tankönyv, étkezés) részesülők aránya is magas. A szülők között gyakori és természetesnek elfogadott szenvedély a dohányzás, ami negatív példa tanulóink előtt. Hasonlóképpen az alkoholfogyasztási szokások alakítása is szükséges. Táplálkozásban a hagyományos nehéz, zsíros, kalóriadús ételek állnak előtérben. Az iskolai étkezéskor sem szívesen fogyasztják tanulóink a zöldség- és főzelékeket.

Minden hozzánk jelentkező tanuló megkapja a megfelelő oktatást. Magatartási-, beilleszkedési- tanulási zavarokkal küzdő, illetve sajátos nevelési igényű tanulóink integráltan tanulhatnak. Fejlődésüket fejlesztő pedagógus és gyógypedagógus segíti.

Az iskolaorvos rendszeresen ellenőrzi tanulóink egészségi állapotát. Iskolafogászati ellenőrzés, kezelés évente, ortopéd szakorvosi vizsgálat is évente történik. A gyógytestnevelésre szoruló iskolánkban vehetik igénybe a speciális ellátást.

Az iskolai védőnő rendszeresen méréseket, szűréseket végez. Heti rendszerességgel tini ügyeletet is vezet, ahol serdülő lányok és fiúk kereshetik fel legintimebb egészségügyi, mentális problémáikkal.

Ingyenes étkeztetésben, tankönyvben részesülnek a törvény és a helyi rendelkezések szerint rászoruló tanulóink.

Erőforrások

Tárgyi feltételek:

- Szemléltető eszközök: faliképek, videokazetták, internet, számítógépes programok.
- Iskolánkban orvosi szoba működik, ahol az iskolaorvos és a védőnő a szűrővizsgálatokat végzi. Elsősegélydoboz az iskola tanári szobájában és az orvosi szobában található. A fogászati ellátás az iskola fogorvos fogorvosi rendelőjében történik.
- Tornaterem, tornaszoba áll rendelkezésre, az iskola udvarán sportpálya is található.

Személyi feltételek:

- Tantestületünk 36 főből áll. Alapvető elsősegély nyújtási feladatokat valamennyiben el tudunk látni.
- Az egészségnevelő munkát segíti az iskolaorvos, védőnő, fogorvos, ifjúságvédelmi felelős, diákönkormányzat, szülők.
- Külső segítők a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai, a családsegítők.

Az egészséges életmód fejlesztő programjai az egészséges életmódhoz és egészségneveléshez illeszthető témakörökből állnak. A fejlesztés tanórákon (beleértve az osztályfőnöki órákat), illetve tanórán kívüli foglalkozásokon (szakkörök, csoportos foglalkozások, TINI ügyelet, sportrendezvények, tömegsport, szivacskezilabda, biológia szakkör, osztálykirándulások, vetélkedők, kiállítások, előadások), programokon (pl. egészségnap), iskolán kívüli rendezvényeken történik.

Fejlesztő programok (tanórákon, tanórán kívüli foglalkozásokon)

Személyi higiénés testápolási programok

Cél	Tartalom
Rendszeres napi tisztálkodás kialakítása Étkezés előtti WC használat utáni kézmosás rendszeressé tétele	Testápolás - a tisztálkodás napi rendje - reggeli, esti tisztálkodás - étkezés előtti, WC használat utáni kézmosások - tisztasági csomag használata az iskolában - kozmetikai cikkek és a bőr
Egészséges öltözködés kialakítása	Évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködés kialakítása - egészség és divat
Helyes fogápolás kialakítása	Fogápolás Fogmosási szokások A helyes fogápolás November fogászati hónap Szűrővizsgálatok Védőnő felvilágosító előadása
Serdülőkori változások megismerése	Serdülőkor higiéniai problémái Serdülőkori változások - bőr – izzadás - test megváltozása - nemi érés - menstruáció - a rendszeres tisztálkodás
Környezet higiénére nevelés - az otthon - az iskola - a település tisztaságának igényére nevelés	Környezetünk rendje - közvetlen környezet az iskolában - az osztály tisztasága - udvar rendje - környezetünk rendezése - lakás rendje - rendrakás a szobámban - feladatok otthon

Egészséges táplálkozást segítő programok

Cél	Tartalom
Az egészséges táplálék	Fejlődésünk alapja az egészséges táplálkozás - életkori sajátosságok
Megfelelő étkezési szokások kialakítása	Táplálékok megismerése - egyes tápanyagfélések

	- fontosság, arány, mennyiség
Korszerű étkezési szokások kialakítása	A táplálkozás napi rendje Étkezési szokások - higiénia (eszközök, kéz, étel) - az étkezések esztétikája (terítés) - illemszabályok
Korszerű technológiai eljárások megismerése	Konyhatechnikai, főzési eljárások megismerése

Gyermekbalesetek megelőzése

Cél	Tartalom
Balesetveszélyes helyzetek felismerése, elkerülése	Balesetveszély az iskolában - tanítási órán - testnevelés órán - technika órán Balesetveszélyes helyek a tanteremben Balesetveszély otthon - háztartási gépek, munkák - vegyszerek a háztartásban Balesetveszély a közlekedésben Közlekedési ismeretek megszerzése - gyalogos - kerékpáros közlekedés - fontos KRESZ-szabályok
Elsősegély nyújtási ismeretek megismerése	Elsősegély nyújtási ismeretek elsajátítása a védőnők segítségével. - sérülés jelzése - sebkötözés, ellátás - mentőhívás módja
Betegápolás megismertetése	Betegápolás - gyermekbetegségek megismerése - betegség a családban - segítsük a beteg embert!
Prevenció jelentősége	Szűrővizsgálatok

Mozgással kapcsolatos programok

Cél	Tartalom
Rendszeres testmozgás	A rendszeres testmozgás megszerettetése - testmozgás testnevelés órán - mindennapos testnevelés- úszás - sportköri foglalkozások - néptánc - osztálykirándulások - fakultatív kirándulások - gyógytestnevelés orvosi vélemény alapján

Cél	Tartalom
Lelki egészség megóvása	Az egészség érték - Ép testben – ép lélek - Pozitív gondolkodás - Szorongás kezelése életünkben - Lazítás – relaxáció Fejlődésünk a közösségben - Mit gondolok magamról? - Mit gondolnak rólam mások? - Megfelelő énkép kialakítása Problémakezelés Konfliktusok az életünkben - családban - osztályban - barátok között Hogyan oldjuk meg problémáinkat? <u>Hogyan képzelem a jövőmet?</u>

Káros szokások megelőzése

Cél	Tartalom
Veszélyeztető tényezők felismerése	Kémiai anyagok - Vegyi anyagok - Gyógyszerek - Legális - Illegális drogok - Dohányzás - Veszélyek megismerése Ismerkedjünk meg jótékony hatású drogokkal - Gyógynövények, gyógyteák Káros szokások, szenvedélyek Hogyan előzhetjük meg a káros szokások kialakulását?

Családi életre nevelés

Cél	Tartalom
Nemi szerepek életünkben	Testünk A testünk megismerése - fiúk és lányok - tisztálkodás fontossága - serdülő higiénája - szexualitás - szexuális úton terjedő betegségek
Családtervezésre való felkészítés	A család - apa, anya szerep - társas kapcsolatok - párválasztás - házasság

	- családtervezés
A családok életének megszervezése	A családi élet a mindennapokban - családi élet szervezése - munkamegosztás a családban - családi ünnepek

Osztályfőnöki órák tervezett foglalkozásai alsó és felső tagozatban – életvezetési ismeretek

Témakörök	1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály
I. Önismeret	Ki vagyok én?	Újra együtt (növekszem, ügyesedem)	Tükör rólam (tulajdonságaim)	Milyennek látjuk egymást
	Iskolás lettem	Miben jeleskedem?	Vágyaim, vágyaink	Céljaim és lehetőségeim
II: Én és a helyem a környezetben	Együttműködés a családdal	Helyem a családban	Családfa	Ideális család
	Rokonkapcsolatok	Osztálytársak, barátok	Osztályközösség	Igazi barátság
III. Egészséges és biztonságos élet	Életritmus, napi-rend	Életerem	Jól érzem magam (testi, lelki egészség)	Egészségem őre
	Az egészség értéke	Természeti környezetünk	Olyan jó, hogy szeretnek!	Aktív pihenés
IV. Veszélyeztető tényezők	Veszélyes anyagok otthon	Helyzetek, veszélyes anyagok	Élvezeti szerek Legális drogok	Drogokról alapfokon
	Veszélyes anyagok az iskolában	Veszélyes anyagok az utcán	Környezeti hatások	Veszélyek világában (hulladékok)
V. Óvd, véd magad!	„Nem”-ek (Tilos)	Figyelek magamra	Próbatétel	Dönts okosan!
	Szabályok (segítségkérés)	Óvatosság	Az elutasítás formái	Pozitív énkép és értékrend

Témakörök	5. osztály	6. osztály	7. osztály	8. osztály
I. Önismeret	Ki vagyok én?	Változásaim – hogyan fejlődöm?	Leválás a családról, az önállósodás kezdete	Hogyan építem önmagam?
II. Én és a helyem a környezetben	Én és a helyem a családban	Helyem az iskolában, osztályban - együttműködés	A baráti társaság és a kortársak szerepe	Felelős felnőtté válás
III. Egészséges és biztonságos élet	Az egészség értéke életünkben	Életrend, életritmus	Mi bánt engem? Válságos helyzetek	Az én életös-vényem
IV.	A drog fogalma,	Kísértésnek kité-	Az egyén és a	A drogok és a

Veszélyeztető tényezők	hatása a szervezetre, a családra és a társadalomra	ve – Dohányzás, alkohol	drogok	társadalom, következmények
V. Óvd és véd magad! Bűnmegelőzés	Személyes biztonság: jogaim és kötelességeim	Hogyan tudok visszautasítani? Véleményalkotás, ítéletformálás, bűncselekmények elkerülése	Visszautasítási technikák, döntéshozás Törvények, szabálysértések	Nemet mondani. Határozott ellenállás, alkotó gondolkodás Törvények, szabálysértések

Kapcsolatépítés, az egészségvédő szervekkel együttműködés

Belső résztvevők

- az iskola nevelői, biológiát, egészségtant tanító tanár;
- ifjúságvédelmi felelős.

Külső résztvevők

- iskolaorvos;
- iskola védőnője;
- szülők;
- SZMK;
- Gyermekjóléti Szolgálat;
- Nevelési Tanácsadó;
- rendészeti szervek;
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum.

Ellenőrzés az egészségnevelésben

Az egészségnevelésben történő ellenőrzés kiterjedhet egyénre, csoportra, osztályra, évfolyamra, történhet folyamatosan, félév és év végén. A mérés történhet kérdőívvel, tanulói munkák és programok értékelésével, a versenyeken elért eredményekkel.

Továbbképzés

Az iskola továbbképzési tervében meghatározottak szerint.

III. 12. A mindennapos iskolai testedzés rendszere iskolánkban

Célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása a testmozgás eszközeivel.

Az iskolai testnevelés és a sportolási lehetőségek keretei között az egészségnevelés, a testi-lelki fejlődés harmóniájának megteremtése feladatunk, ahol a csapatmunka, a közösségi szellem, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejlesztésre kerül.

Iskolánkban a mindennapos testnevelés a következő programok, szempontok szerint valósul meg:

- Minden gyermek minden nap vegyen részt a testmozgás programban (a testnevelők minden tanulóról kimutatást készítenek, mely tartalmazza a gyermek iskolán belüli és azon kívüli sporttevékenységét napi lebontásban).
- Alsóban – helyi tantervünk szerint - heti 5 , felsőben heti 4 testnevelés tanóra a program alapja.
- Ezt kiegészítik a különböző délutáni sportköri foglalkozások, labdajátékos foglalkozások (kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, asztalitenisz).
- A tanulószobai és napközis foglalkozásoknak is szerves része a napi rendszerességgel szervezett szabadidős sporttevékenység (napközis foglalkozási tervben rögzítve).
- Minden testnevelés órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési és légző-rendszer megfelelő terhelése (minimum 15 perces mozgással).
- Minden testnevelés órán van gimnasztika, benne a biomechnaikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző-torna.
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc és ízületvédelem szabályainak betartása a Magyar Gerincgyógyászati Társaság ajánlott gyakorlatanyagának a felhasználásával kerül kialakításra.
- Évi 2 alkalommal megtörténik a tanulók fizikai és motorikus képességeinek a mérése teszt alapján a testnevelők vezetésével és adminisztrálásával.
- Minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Személyiségfejlesztő hatása sokoldalú: a csapatsportokban, a testnevelési játékokban vagy az egyéni gyakorlatokban is érvényesül.
- A testmozgás-program életmódsportokat, életminőség sportokat is megtanít, igényné, gyakorlattá teszi azokat.

A program szerves része a heti két úszás óra is, melyet a tanórák keretében, tantervi követelményként jelentetünk meg, tehát az iskola finanszírozza az ezzel kapcsolatos költségeket. Ezen felül 3. osztályban heti egy órában vívásoktatást is biztosítunk

A művészeti oktatás keretén belül választható a tanulók számára a néptánc és a társastánc is, ami minden évben külön egyeztetés útján valósul meg a helyi alapfokú művészeti oktatást végző intézmény kihelyezett tagozataként

Választható, fakultatív programok (pl. kerékpártúra, kirándulások, táborok) is szolgálják az egészséges életmód, a mindennapi testedzés iránti igény kialakítását.

III. 13. A tanulók fizikai állapotának mérése

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők és a védőnők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként két alkalommal október, illetve május hónapban, objektíven mérhető próbákkal, amelyekkel a jól lehet jellemezni a tanulók fejlődését.

2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják.

3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok:

1.feladat: Páros lábon szökdelés

(Az alsó végtag dinamikus erejének mérése.)

Alsó tagozatban 5, felső tagozaton 10 páros lábú folyamatos szökdelés előre.

Eszköz: mérőszalag

Kiinduló helyzet: a tanuló az elugróvonal (elugródeszka) mögé áll kis terpeszállásban úgy, hogy a cipő orrával a vonalat nem érinti.

Végrehajtás: térdhajlítás – és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba - előzetes lendületszerzés –, majd erőteljes páros lábú elrugaskodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugróvonal közötti távolságot mérjük méterben.

Pl.: 14, 35 m

2. feladat: Alden-próba

(Mozgékonyosság mérése.)

„Homokóra” vagy „nyolcas” futás az irányváltoztatással kombinált mozgásgyorsaság mérésére.

Eszköz: stopperóra, 5 db kis méretű tárgy (pl.: bója, medicinlabda, stb.)

Végrehajtás: a talajra egy 3×5 m-es téglalapot rajzolunk. A négy sarokba és középre egy tárgyat (bóját) helyezünk. Az egyes tárgyak megkerülésével háromszor kell lefutni a távot, a lehető leggyorsabban.

Értékelés: a 3 kör teljesítése mp-ben

Pl.: 21, 46 mp

3. feladat: Medicinlabda kétkezes mellsővel való lökése előre

(A test erejének mérése.)

Alsó tagozatosoknak 1 kg, felsősöknek 2 kg-os medicin labdával.)

Eszköz: 1kg-os, illetve 2 kg-os medicinlabda, mérőszalag

Kiinduló helyzet: a tanuló a vonal mögé áll kis terpesz állásban úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti és a medicinlabdát két kézzel mellhez tartja.

Végrehajtás: térdhajlítás és ezzel egyidejűleg labdalökés két kézzel előre. A dobás közbeni előreugrás engedélyezett.

Értékelés: a vonal és a leérkező labda közötti távolságot mérjük méterben.

Pl.: 7, 75 m

4. feladat: Aerob állóképesség mérése

(Kitartó futás képességének mérése.)

Alsó tagozatban: 1000 m, felső tagozatban: 2000 m folyamatos futás.

Eszköz: stopperóra, bója a pálya kiméréséhez

Kiinduló helyzet: a tanuló a rajtvonal mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Végrehajtás: a fenntartó szervezésében a stadion 400 m-es atlétikai pályáján kerül lebonyolításra. Alsó tagozaton 2,5 kör, felső tagozaton 5 kör.

Értékelés: sípszóra elindított stopperórát akkor kell megállítani, amikor a tanuló az előírt távot teljesítette. Az eredményt percben és másodpercben mérjük.

Pl.: 9 perc 52 másodperc

5. feladat: Úszás tudás mérése

Eszköz: a tanulók életkorának megfelelő mélységű és vízhőmérsékletű medence

Végrehajtás: tanulónak néhány métert megtéve kell bemutatnia úszástudását.

Úszástudásukat 4 kategóriába lehet sorolni:

- vízbiztos, technikailag jó, több 100 métert is tud úszni

Kategória

A

- vízbiztos, kisebb technikai hibákkal ugyan, de önállóan tud úszni **B**
 - úszása bizonytalan, mélyvízbe nem mehet, a hibák javítása szükséges **C**
 - nem tud úszni (bizonytalan, bátortalan) **D**
- 7-8. évfolyamon a nagy medencében úszó gyerekeknek 200 m úszás felmérése időre

4. A védőnők segítségével a magasság, súly és 7-8. évfolyamon a test körméretek (mellkas, derék, csípő) is mérésre kerülnek.

III. 14. Drogstratégia

Társadalmunkban, az iskola tanulói-szülői közegében egyre több veszélyeztető tényező rombolja a gyerekek testi-lelki egészségét.

A statisztikák szerint Magyarországon egyre nő a szenvedélybetegek száma, ezen belül fokozatosan nő a drogfogyasztók aránya, s egyre fiatalabb korosztályok válnak emiatt is veszélyeztetetté. Így a drogprobléma már az általános iskolába is begyűrűzött, melynek kezelésére a pedagógusok sem tanulmányaik során, sem eddigi továbbképzések során nem kaptak felkészítést, segítséget. Munkájuk során csupán saját tájékozottságukra, ismereteikre, kutatásaira támaszkodtak.

Pedig az ijesztően terjedő folyamat legfontosabb eleme a megelőzés lehet.

Iskolánk drogstratégiájának céljai:

Az iskolai drogstratégia szorosan kapcsolódik az iskolai pedagógiai programunkban meghatározott egészségnevelési tervhez.

- Szemléletváltás a tantestületben (a probléma súlyosságának felismertetése, annak kezelésére való tudatos felkészülés).
- A tantestület és a szülők együttműködésén alapuló egységes, elsősorban a megelőzést célzó, egészségfejlesztési szemléletmód kialakítása.
- A felkészült és tájékozott pedagógusok irányításával (a pedagógiai program és egyéb, a megelőzést segítő programok keretében) a tanulók egészségmegőrző szokásainak alakítása, és a káros szenvedélyektől mentes életmód értékeit tükröző életvitel kialakítása, ehhez alternatív lehetőségek biztosítása.

A célok megvalósítását segítő kapcsolatrendszer:

- az iskola ifjúságvédelmi hálózata;
- a család;
- szülői munkaközösség;
- iskolaszék;
- iskolaorvos, védőnő;
- helyi nevelési tanácsadás emberei;
- Kágylóhéj Gyermekjóléti Szolgálat;
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum;
- egyházak;
- rendészeti szervek;
- Diákönkormányzat;
- kortárssegítő.

A célok megvalósítása során jelentkező megváltoztathatatlan adottságok iskolánkban:

- etnikai összetétel;
- szociális háttér;
- a család tagjainak iskolázottsága;
- a gyerek genetikai adottságai.

Megváltoztathatók:

- a tanulók személyisége;
- szemlélet, mely az életmód minőségéhez kapcsolódik;
- a helyzetfelismerő és dönteni tudás készsége;
- értékrend, ismeretanyag.

Célok megvalósítását szolgáló források:

- az iskola költségvetés;
- pályázatok;
- az iskola alapítványa;
- humán erőforrás (pedagógusok, az iskola társadalmi kapcsolatrendszere);
- egyéb lehetőségek (pl. adományok, céltámogatások).

Az életvezetési ismeretek és készségek távlati munkaterve:

- Pedagógusok ez irányú szakmai továbbképzésének támogatása.
- Kortársképzés támogatása.
- A segítő szervezetekkel, személyekkel kialakított kapcsolatrendszer állandó fejlesztése.
- A tanítási óra keretében (osztályfőnöki, egészségtan, illetve minden tantárgy) a téma feldolgozása interaktív módon.
- A tanórán kívüli szabadidős iskolai foglalkozások, rendezvények körének bővítése, kapcsolódása a programhoz.

Az aktuális feladatok az éves munkatervben kerülnek meghatározásra a felelősök és határidők kijelölésével.

III. 15. Környezeti nevelési program

1. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel.
 - a „Mi világunk!” természeti tehetségprogram működtetése, tehetségek felismerése, azonosítása kidolgozott tehetség-protokoll alapján, tehetséggondozás: tehetségkör, hétvégi programok, táborok, tehetség-tanácsadás
 - kiterjedt kapcsolati rendszer működtetése
2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.
3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- A természetismeret, biológia, földrajz tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
 - A környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások:
 - minden évben egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére;
 - minden évben egy-egy környezetvédelmi „Jeles nap” alkalmából történő megemlékezés játékos vetélkedővel, akadályversennyel;
 - a szárazelemgyűjtés és aludoboz gyűjtés megszervezése az iskolában;
 - minden tanévben látogatás a Mártélyi Tájvédelmi Körzetbe a Bodnár Bertalan Oktató Központba,
 - lehetőség szerint hazánk nemzeti parkjainak meglátogatása.
 - minden évben az érdeklődő tanulók részvételével versenyekre való felkészülés
 - évente részvétel a Zöld Diákparlamenten

A környezeti nevelés fogalma

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet értékeit is figyelembe vevő cselekvésre.”

(KöNKP.2004.)

1.1. Törvényi háttér

- Az **Alkotmány** környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai;
- **Környezet- és természetvédelmi jogszabályok;**
- **A fennálló oktatási törvény idevágó paragrafusai.**

1.2. Erőforrások

Személyi feltételek:

A) Belső: tanárok, diákok, technikai dolgozók, iskolaorvos, védőnő, pszichológus (lehetőség szerint, pályázati forrásokból).

- Pedagógusok: programok szervezése, lebonyolítása, dekoráció.
- Technikai dolgozók: szelektív gyűjtés segítése, programok segítése, beszerzések.
- Iskolaorvos, védőnő: az iskola-egészségügyi hálózat működtetése, programok támogatása, szervezése.
- Tanulók: tantermek, zöld területek havonkénti rendezése, hulladékgyűjtés.
- Zöld felelős tanulók: komposztálás, tisztasági ellenőrzések, stb.

B) Külső: szülők, a környék lakói és egyéb partnerek (fenntartó, környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények, civil szervezetek, hivatalos szervek, stb.)

- Szülők, egyéb partnerek: programok segítése, támogatása.

Anyagi feltételek:

- A fenntartó támogatása – az iskolai költségvetés lehetőségei.
- Egyének, szervezetek támogatásai.
- Az iskolai alapítvány saját bevételei, adományok.
- Pályázatok.

Alapelvek, célok

Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben:

- az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt;
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés;
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése;
- a testi-lelki egészség megőrzése.

Az iskola hitvallása

A környezet-és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is alakítani kívánjuk.

Hosszú távú pedagógiai célok:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása;
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése;
- rendszerszemléletre nevelés;
- holisztikus szemléletmód kialakítása;
- fenntarthatóságra nevelés;
- a környezetetika hatékony fejlesztése;
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés;
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés;

- tolerancia kialakítása;
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése;
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése;
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése;
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása;
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések felismerése;
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése;
- globális összefüggések megértése;
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása;
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra; tevékenységre történő aktivizálás;
- a családi életre nevelés fejlesztése;
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Konkrét célok és feladatok

Cél:

- A **környezeti nevelés** az oktatás valamennyi területén jelenjen meg.
- Erősítsük a **tantárgyközi kapcsolatokat**, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket.
- A **fogyasztó védelemmel** kapcsolatos ismeretek épüljenek be a tantárgyi rendszerbe.
- A pedagógusok, a felnőtt dolgozók és a szülők **személyes példájukkal** legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.

Feladat:

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése,
- helyi értékek és problémák feltérképezése;
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem; hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség stb.);
- a lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai);
- a hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken;
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken;
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése;
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése;
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése;
- mindennapi testedzés: testnevelésórák, napközis szabadidő, óráközi szünetek, uszodai programok, DSE programok, stb.

Az iskolai környezet

A példamutató iskolai környezet tényezői:

- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása;
- növények, élősarok;
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés;
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé;

- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése;
- szelektív hulladékgyűjtés;
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása;
- iskolai médiumok zöld rovatai.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

- tantárgyakba beépítve;
- erdei iskola (éves munkatervben rögzítve, anyagi forrásoktól függően, pályázati lehetőségekre építve);
- tanulmányi kirándulások a városban, a város környékére (pl. Mártélyi Oktatóbázisra), melyek anyagi megterhelést nem jelentenek sem szülőnek, sem az intézménynek;
- sportprogramok;
- egészségtan modul (5. 8.);
- Ökoiskolai elvek érvényesítése az iskolai élet minden területén
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák;
- testnevelés.

Tanórán kívüli lehetőségek

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések:

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit;
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés);
- rendszerezзék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket;
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre;
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást;
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás);
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására;
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat;
- neveljenek a hagyományok tiszteletére;
- mutassanak követendő mintákat;
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében); tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette.
- Ökoiskolai elvek erősítése tanórán kívüli tevékenységek során

- Szakkörök
- Tanulói pályázatok
- A környezet- és egészségvédelem jeles napjai.
- Akciók
- Kiállítások
- Iskolai zöld médiumok
- Média
- Kirándulás.
- Iskolai komposztálás
- Tanösvény
- Zöldesítés
- Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés
- Vetélkedők, tanulmányi versenyek
- Városismereti program
- Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel.
- Művészeti csoportok, ünnepségek
- Kézműves
- Diák Önkormányzati nap
- Sportnap
- ISK szervezések
- Látogatások
- Előadások
- Szülői értekezletek, szülői fórum

Módszerek

játékok
 modellezés
 riport módszer
 projekt módszer
 terepgyakorlati módszerek
 aktív, kreatív munka
 közösségépítés
 művészi kifejezés

Kommunikáció

Továbbképzések

Szükséges eszközök

Ellenőrzés a környezetvédelmi programban

IV. Helyi tanterv

A 20/2012 (VIII.31.) EMMI 7.§ (1.) bb) pontja meghatározza, hogy az iskola helyi tantervének tartalmaznia kell a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését.

A kerettanterv bevezetésének rendszerét az alábbi táblázat tartalmazza:

tanév	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
2013-2014.	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv
2014-2015.	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv
2015-2016.	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	NAT 2003 kerettanterv
2016-2017.	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv	EMMI 2013 kerettanterv

Kerettantervi óratervek 1-4. és 5-8. évfolyamokon:

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	6+1
Idegen nyelvek				2
Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	2	2
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	3+1	3+1	3+1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Biológia-egészségtan			2	1
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Földrajz			1	2
Természettudományos gyakorlatok	0+2	0+2	0+2	0+2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret*	1			
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3

Kötelező tanítási órák

Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendeletben meghatározott kerettantervi tananyaggal és követelményekkel.

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény rendelkezései szerint az általános iskola 1-8. évfolyamán az erkölcsstan tantárgy oktatása kötelező tanórai keretben történik a 2013-2014. tanévtől 1. és 5. évfolyamtól felmenő rendszerben.

Szabadon tervezhető órakeret terhére szervezett órák

A kerettantervi rendeletben meghatározott **szabadon tervezhető órák** számával évfolyamonként különféle tantárgyak óraszámait növeltük meg illetve bevezettük a természettudományos gyakorlatok tantárgyat azzal a céllal, hogy e tárgyakból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására több idő jusson.

1-4. évfolyam:	magyar nyelv és irodalom	heti 1 óra
	matematika	heti 1 óra
3-4. évfolyam	környezetismeret	heti 1 óra
5-8. évfolyam	természettudományos gyakorlatok	heti 2 óra
6-8. évfolyam	matematika	heti 1 óra

A nem kötelező (választható) tanórai foglalkozást az értékelés, a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamba lépés szempontjából úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

Az iskola helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek a rendeletben kiadott kerettantervekben meghatározott tananyaggal és követelményekkel.

Iskolánkban a tanulók idegen nyelvként az angol és a német nyelv tanulását választhatják.

Kötelező, tömbösített óraszervezés keretében megvalósított foglalkozások

Ezek a foglalkozások a hagyományos keretektől eltérő kihelyezett tanítási órák (terepgyakorlatok, projektkirándulások, Minden Nap Kultúra programjai, laborgyakorlatok, stb.)

- Projekt kirándulások:
 - 1. évfolyam Piac projekt
 - 2. évfolyam Ásotthalom projekt
 - 3. évfolyam Ópusztaszer projekt
 - 4. évfolyam Mártély projekt
 - 5. évfolyam Csomorkányi templomrom projekt
 - 6. évfolyam Vadaspark projekt
 - 7. évfolyam Téglagyári kubik projekt
 - 8. évfolyam Budapest projekt
- Minden Nap Kultúra: Hódmezővásárhely kulturális intézményeinek rendszeres látogatása és szervezett foglalkozásaikon és programjaikon való részvétel.
- A Gyulai József Természettudományos Műhely laborgyakorlatain való részvétel a program szerint 7-8. évfolyamon.

- Terem- és laborgyakorlatok 5-8. évfolyamos tanulóknak természettudományos gyakorlatok tantárgy keretében.

Szabadon választható foglalkozások

- tanulószoba 5-8. évfolyamon
- iskolaotthon/egész napos iskola
- sportkör
- tehetségkör 2-8. évfolyam
- felzárkóztatás/fejlesztő foglalkozás
- szakkör

A helyi tantervünkben továbbra is kiemelt helyet foglal el a matematikaoktatás, valamint új elemként jelenik meg a természettudományi gyakorlat tantárgy.

Természettudományi gyakorlatok 5–8. évfolyamon

Célok és feladatok

A tantárgy tanulásának célja, hogy a természeti jelenségek vizsgálatán keresztül – a tanulók természet iránti érdeklődésének fenntartása mellett – fejlessze természettudományos gondolkodásukat, miközben maga a vizsgálódás rutinja, a közvetlen tapasztalatszerzés és magyarázatkeresés igénye is alakul bennük.

A foglalkozásokon a tanulók a biológia, a fizika és a kémia és a természetföldrajz vizsgálati körébe tartozó – természeti jelenségeket vizsgálnak. A hétköznapiakból is ismert fogalmakat bővítenek és árnyalnak a természettudományok szemszögéből, lehetőséget adva a szaktárgyi órákon tanultak elmélyítésére, a fogalmi fejlődés elősegítésére, illetve az új ismeretek iránti érdeklődés felkeltésére is.

A tanulók a pedagógus irányításával gyakorolják a természettudományos megismerés, bizonyítás, érvelés folyamatát. Ez a tanulási forma felkészít az önálló problémamegoldásra, kialakítja az információk megszerzésének igényét, megalapozza a rendszerben való gondolkodást és önbizalmat, kedvet ébreszt a természettudományokkal való későbbi találkozásokhoz is.

Leggyakoribb módszerünk lesz a kutatás alapú tanulás/tanítás, amely biztosítja, hogy a tanulók átéljék a tudásalkotás folyamatát. A módszer fő jellegzetessége az, hogy a természettudomány tanulása során a tanulók végezzenek olyan kutatással kapcsolatos, illetve kutatás jellegű tevékenységeket, mint:

- problémák keresése, kutatásra érdemes kérdések megfogalmazása,
- hipotézisek megfogalmazása,
- kutatások tervezése, vezetése,
- megfelelő eszközök és technikák használata az adatok gyűjtéséhez,
- adatok elemzése,
- különböző alternatív magyarázatok megalkotása és elemzése,
- a természettudományos érvek/indokok közlése.

A gyakorlatok segítik az ebben az életkori szakaszban oly fontos affektív elemek, az érzelmi beállítódás megerősítését: a motiváció formálását és a tanulással, ismeretszerzéssel kapcsolatos önismeretet, önbizalmat, önreflexiót.

A természettudományi gyakorlatok előkészítik a természettudományos vagy műszaki pályákon történő továbbtanulást. Ezen túl azonban nagy szerepe van abban is, hogy a tanuló a közoktatásból kikerülve életvezetésében és közösségi-társadalmi szerepeiben is felelős polgárrá váljon.

Az egyes tartalmi elemeket különböző, a valós életben, a tanuló mindennapjai során vagy az iskolai életben előforduló helyzetekhez, jelenségekhez kapcsoljuk. Egy-egy tartalmi elem többször is előkerül. Az egyes esetekben más-más szemszögéből (a tudományos megismerés más-más módját modellezve), esetleg más-más mélységben (az ismerkedés, a megértés vagy az alkalmazás különböző szintjein) jelenik meg. A tanulás folyamatában, hogy a tanuló előze-

tes élményei, tapasztalatai nyomán, az új élmények hatására folyamatosan finomítja a világról alkotott képét, adott esetben újraépítve, konstruálva azt. A természettudományos gyakorlatokban a témák feldolgozása alapvetően tanulásközpontú (és nem a tudásközpontú).

Kulcskompetenciák fejlesztésének segítése (a NAT-ban felsorolt kulcskompetenciákat alapul véve):

Anyanyelvi kommunikáció

A gyakorlatok során sokszor szükség van hallott és olvasott szövegek megértésére, majd a vizsgálatok elvégzését követően szövegalkotásra mind szóban mind pedig írásban. Fontos elem minden gyakorlat esetében a fogalmak értelmezése, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezése és értelmezése, közvetítése szóban és írásban.

Matematikai kompetencia

Az egyes gyakorlatok elvégzése során a tanulóknak fel kell ismerniük az alapvető matematikai elveket és törvényszerűségeket a hétköznapi helyzetekben. A tanuló szerezzen jártasságot a mindennapi, az otthoni vagy a munkahelyi problémák megoldásában, tudjon a matematika törvényszerűségeivel logikus következtetéseket levonni. E kompetencia teszi lehetővé a törvényszerűségek felismerését a természetben, és alkalmassá tesz az érvek láncolatának követésére.

Természettudományos és technikai kompetencia

A gyakorlatok során a tanulók a megfelelő ismeretek és módszerek felhasználásával leírják és magyarázzák a természet jelenségeit és folyamatait, bizonyos feltételek mellett előre jelezve azok várható kimenetelét. Bepillantást nyernek a természet működési alapelveinek ismeretébe. Megismernek néhány technológiai folyamatot, és pár emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait. Célkitűzés, hogy a tanulók mozgósítani tudják természettudományos és műszaki műveltségünket a munkában és a hétköznapi életben. Továbbá kritikusak legyenek az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes, illetve a technikát, a termelést a környezeti fenntarthatóság fölé helyező megnyilvánulásokkal szemben.

Digitális kompetencia

A gyakorlatok fontos eleme, hogy a tanulók képesek legyenek az információ megkeresésére, összegyűjtésére és feldolgozására, a kritikus alkalmazásra, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetésére. Ide tartozik az internet alapú szolgáltatások elérése, az ezek segítségével történő képi és szöveges információ keresése. A komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök, és az ezekhez szükséges számítógépes programok használata.

Szociális és állampolgári kompetencia

Fontos elem a tanulók fejlesztésében, hogy képesek legyenek különböző területeken hatékonyan kommunikálni, együttműködni, figyelembe venni és megérteni a különböző nézőpontokat.

Kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia

Ez segíti az embert, hogy igyekezzen megismerni tágabb környezetét a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és a kockázatvállalás terén. A munka-

végzés egyénileg, párban és csapatban is történhet. A gyakorlatok az együttműködési készség fejlesztését helyezi előtérbe, alapvetően a csoportmunkára épít.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Mivel a tanulóktól több esetben kérjük különböző plakátok, prezentációk, fényképek elkészítését, ezen produktumok segítenek e kompetencia fejlődésében.

Hatékony, önálló tanulás

E kompetencia azt jelenti, hogy az ember képes legyen kitartóan tanulni, a saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt. Megtanulja a hatékony gazdálkodást az idővel, és az információval. Ezek érdekében arra készítjük a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, a képességek együttesére támaszkodó készségeit a legkülönbözőbb helyzetekben alkalmazza: tanulási és képzési folyamataiban, otthon, valamint a munkában egyaránt. Az alapvető készségeket folyamatosan fejlesztjük, mint az írást, olvasást, szövegértelmezést, számolást, valamint az IKT - eszközök használatát.

Gyakorlatokon elsősorban olyan tanulási helyzeteket értünk, amelyekben a tanuló közvetlen tapasztalatokat szerez, illetve tudását egy adott probléma értelmezése, megoldása kapcsán fejleszti. Megvalósításukhoz olyan változatos tanulási környezetek kialakítása a cél, amelyekben a tanuló hol megfigyelő, illetve szemlélődő, hol aktív résztvevő szerepkörben dolgozik. Emellett azt is célszerű változtatni, hogy a vizsgálandó jelenséget hozzuk-e a tanulóhoz (mondjuk modellkísérletként), vagy a tanulót visszük-e a jelenséghez (például terepi gyakorlat formájában). Iskolai sajátosságként évente más-más helyszínt választva projekt napokat tartunk. (Csomorkány, Vadaspark, Mártély, Téglagyári tanösvény, Budapest) A helyi sajátosságokat figyelembe véve és kihasználva a tananyaghoz kapcsolódva üzemlátogatásokat építünk be a gyakorlatokba (szennyvíztelep, tűzoltóság, szeméttelp, kerámia üzem meglátogatása)

A tantárgy tevékenységformái közül leghangsúlyosabbak a megfigyelések és a vizsgálatok. A tapasztalatszerzésnek azonban számos más formáit is alkalmazzuk: például modellek készítését, mozgással történő modellezést, adatok, adatsorok, táblázatok, diagramok adatainak elemzését is az adott probléma megértésére.

Mindezek a tapasztalatok akkor válnak használható tudássá, ha feldolgozásuk megfelelő munkaformában és ritmusban történik. Ilyen tevékenységek lehetnek a tanulói beszámolók, a viták, illetve a vizuális megjelenítés különböző formái: plakátok, gondolatterképek, folyamat-ábrák, bemutatók.

A tanulókat saját tapasztalataik nemcsak motiválják, de a természettudományok absztrakt szintjét nehezen feldolgozó, a modellekkel lassan ismerkedők számára kapaszkodót jelentenek. Ezek jól kiegészítik, gyakoroltatják, illetve elmélyítik a kötelező természetismeret és a földrajz tantárgy során elsajátított tudást. Emellett a tantárgy tanulása jó kiegészítője a környezeti nevelésben, a fenntarthatóság pedagógiájában elkötelezett iskolák munkájának is, hiszen a természettudományos ismeretek alkalmazása a fenntarthatóság problémáinak megértésében lényeges szerepet tölt be

Ökoiskola vagyunk, a kiegészítő témák megválasztásakor hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartásformák, életvitel, egészséges életmód kialakítására. Tudatosítjuk a tanu-

lókban, hogy ők maguk és családjaik mit tehetnek környezetük védelmében, a víz és energia-takarékosság érdekében.

A természettudományos gyakorlatok fejezetei 6-8 órás egységekből állnak, melyekben általában mind a négy tantárgy témaköréből szerepelnek tanítási tartalmak.

A tantervet kiegészítő főbb témáink:

5-6. évfolyam: Egészséges életmód
Környezetbarát háztartás
Víz a mindennapi életünkben, a víz halmazállapot-változásai
A levegő
Energiaforrások
Csomorkány, Vadaspark projekt

7-8. évfolyam: Élőlények tartóváza
Mintázat
Kémia tárgya, kémiai kísérletezés
Hőtan, hőelnyelő, hőtermelő folyamatok
Mozgások
Káros szenvedélyek
Rezgések
Elektromosságtan
Optika
Kémia a háztartásban
Kémia az iparban
Téglagyári tanösvény, Budapest projekt

A gyakorlatok – amelyek lényege a tapasztalatszerzés és a magyarázatkeresés – a természetről alkotott kép egy-egy mozaikjával foglalkoznak. Minden egyes részhez tartozik összegző óra, melynek célja az egyes elemek tisztázása, a munkafolyamat értékelése. A gyakorlatok tudatosan vállaltan előtérbe helyezik a változatos, villanásszerű tapasztalatszerzést a részletes és átfogó ismeretszerzéssel szemben. A tantárgy alapvető célja elsősorban a képességfejlesztés, és nem az ismeretszerzés.

A természettudományi gyakorlat olyan tantárgy, amelynek lényege a tapasztalatszerzés és a magyarázatkeresés. Ehhez az is hozzá tartozik, hogy a kísérlet, vizsgálat kivitelezője vagy megfigyelője, illetve a hipotézis megalkotója tévedhet. Éppen ezért a tanulási környezetnek – a reflexió biztosítása mellett – a próbálgatás is fontos eleme. Ezt elsősorban a folyamatközpontú, illetve a fejlesztő értékelési formák támogatják.

A tanulói tevékenységek értékelési módjai:

- A foglalkozásokon végzett munka értékelése, aktivitás jutalmazása
- Kísérleti tevékenységek minősítése

- Rajzok, plakátok készítése
- Beszámolók, bemutatók készítése, előadása
- Kiselőadások készítése
- Modellek összeállítása
- Tesztek, feladatlapok értékelése

V. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

A pedagógiai program érvényességi ideje

A pedagógiai program és a benne található helyi tanterv 2013. szeptember 1. napjától az 1. és 5. évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

A pedagógiai program módosítása

- 1.) A pedagógiai program módosítására: -
 - az iskola igazgatója
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - az intézményi tanács;
 - az iskola fenntartója tehet javaslatot.
- 2.) A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül az intézményi tanács szülői, illetve diákönkormányzati képviselői útján az intézményi tanácsnak javasolhatják.
- 3.) A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- 4.) A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál;
- az iskola honlapján;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;
- az igazgatóhelyettesnél.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az Iskolatanács véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2013. március 25.

.....

Iskolatanács elnöke

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola diákönkormányzata véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2013. március 25.

.....

DÖK vezető

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola Szülői munkaközössége véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Hódmezővásárhely, 2013. március 25.

.....

SZMK-elnök

A pedagógiai program módosítását, kiegészítését az iskola nevelőtestülete elfogadta, az igazgató jóváhagyta.

Hódmezővásárhely, 2013. március 25.

.....

Borsiné Csontos Ilona
igazgató